

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 5. — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26. — Izhaja vsak dan opoldne. Mesečna naročnina 6.— L. Za inozemstvo 10 L.

IZKljučNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kraljevine Italije in inozemstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Ojačena borba v Sredozemlju

Med tem ko nudijo italijanske čete v Afriki nadmočnemu sovražniku junaški odpor, se živahno udejstvujeta tudi mornarica in letalstvo, ki zadajeta nasprotniku v vsem Sredozemlju udarce za udarcom

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil dne 12. avgusta naslednje 484. vojno poročilo:

Preteklo noč so oddelki kr. letalstva učinkovito bombardirali letalska in pomorska oporišča na Malti. Eno letalo se ni vrnilo s poleta. V vzhodnem delu Sredozemlja so naši letalci z bombami napadli sovražno pomožno ladjo (2.800 ton), ki se je takoj močno nagnila in se je potopila.

V severni Afriki živahno delovanje topništva na fronti pri Tobruku. V krajevnih akcijah je bilo ujetih nekoliko sovražnih vojakov.

Letalstvo osnih sil je bombardiralo naprave v luki ter je povzročilo požare in eksplozije.

Na področju Marsa Matruha so naši letalci zadeli nekoliko vojaških objektov. V bližini Sidi el Baranija so bila učinkovito bombardirana sotočišča britanskih čet. Sovražnik je izvršil nove polete na Tripolis in Begazi, pri čemer ni bilo žrtev in le malenkostna škoda.

V vzhodni Afriki so domači in kolonijski oddelki izvršili predzren izpad pri Kual-kvabertu proti množičnim sovražnim skupinam. Razpršili so jih ter so jim prizadeli razne izgube. Britanski letalci so izvršili še nadalje polete nad Gondar, kjer pa niso povzročili nikakih žrtev. Včeraj so tri angleška letala vrgla nekoliko bomb na Krotin in v bližini Catanzara. Zadata so bila civilna bivališča, med prebivalstvom je bila ena smrtna žrtev in nekoliko ranjenih. Dve sovražni letali je našo protiletalsko topništvo sestrelilo. Posadka enega izmed teh letal je bila ujeta.

Srdit napad na Malto

Z operacijskega področja, 13. avgusta. s. Kakor je bilo kratko zabeleženo že v včerajšnjem službenem vojnem poročilu, so italijanska letala v noči na 12. avgust spet izredno hudo napadla letalska in pomorska oporišča na Malti. Skupine italijanskih bombnikov v visokem poletu kakor tudi strmoglavcev so si v zaporednih valovih sledile pri napadih na važnejše naprave na otoku. Na letališče v Mikaki se je vsul pravi dež rušilnih in zažigalnih bomb. Naprave, skladišča, delavnice, hangarji in letala ob roboh vzletišča so bila zadeta od bomb srednjega in težkega kalibra ter od več sto zažigalnih bomb, ki so vse povzročile ogromno škodo in vrsto požarov.

Posebno učinkovit pa je bil napad na oporišča v Valetti, kjer je nastala vrsta hudih eksplozij in so izbruhnili obsežni požari, ki jih je bilo opaziti še iz daljave nad 40 km. Poslednjim skupinam bombnikov so plameni jasno osvetljevali objekte, ki jih je bilo treba še bombardirati. V pristanišču so bile poškodovane razne pristaniške naprave in baze. Protiletalska obramba sovražnika, ki se je opirala na mnogo žarometov, je bila zelo intenzivna, a sijajnih italijanskih letalcev ni zadržala, da ne bi svojih napadov ponavljali z vedno večjo srditostjo. Napadi so bili med najhujšimi, kar jih je Malta doživela v zadnjih mesecih.

Potopljena sovražna vojna ladja

Rim, 13. avg. s. Stroga kontrola, ki jo italijansko letalstvo in mornarica izvajata na Sredozemskem morju, je omogočila te

dni nov uspeh, ki ga omenja tudi včerajšnje vojno poročilo. Torpedirana je bila neka sovražna pomožna vojna ladja. Italijanska letala so dejansko predvčerajšnjim popoldne pod vodstvom kapetana Biscaglia, poročnika Graziana in podporočnika Porinetta na svojem običajnem izvidniškem poletu okrog 16. opazila sovražno 2800-tonsko pomožno vojno ladjo tipa »Protector«, ki je bila na poti sredi med Aleksandrijo in Port Saidom. Letala, ki so bila opremljena s torpedi, so ladjo kljub hudemu protiletalskemu odporu takoj napadla in z enim torpedom je bila tudi zadeta. Ladja se je močno nagnila na stran in se na to potopila.

Brezuspešni letalski napadi na Italijo

Rim, 13. avg. s. Sovražna letala so skušala napasti nekaj krajev v Južni Italiji. Odvrgla so nekaj bomb na Crotone in v bližini Catanzara. Poškodovane pa so bile le privatne hiše, 1 civilist je bil ubit in nekaj nadaljnjih civilistov je bilo ranjenih. Protiletalsko topništvo je takoj reagiralo na napad in sovražnik ga je moral plačati prav drago. Dve od teh letal sta bili sestreljeni. Eno je padlo v morje, drugo na kopno. Njegova posadka je bila ujeta.

Na fronti pri Tobruku pa je bilo predvčerajšnjim ujetih 5 angleških vojakov iz neke patrola, ki so jo italijanski oddelki nenadno obkolili.

V Vzhodni Afriki se obramba italijanskih postojank odločno nadaljuje. Ponovno prehajajo posamezni oddelki v protinapade proti sovražniku, ki si na vse načine prizadeva, da bi jih obkolili.

Nuovi successi dell'Arma aerea

Una nave affondata nel Mediterraneo orientale — Due apparecchi nemici abbattuti

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 1 agosto il seguente bollettino di guerra n. 434:

La notte scorsa reparti della R. Aeronautica hanno efficacemente bombardato basi aeree e navali di Malta. Un velivolo non è rientrato dall'azione. Nel Mediterraneo orientale nostri aerei hanno colpito con siluri una nave ausiliaria nemica di 2800 tonnellate che è stata vista fortemente sbandare ed è affondata.

Nell'Africa settentrionale vivace attività di artiglieria sul fronte di Tobruk. In azioni locali sono stati catturati alcuni prigionieri. L'aviazione dell'asse ha bombardato apprestamenti ed impianti portuali della piazza provocando incendi ed esplosioni. Nella zona di Marsa Matruh nostri aerei hanno colpito obiettivi militari. Nei pressi di Sidi Barrani sono stati efficacemente

bombardati attendamenti di truppe britanniche.

Il nemico ha compiuto nuove incursioni su Tripoli e Bengasi. Nessuna vittima, danni di poca entità.

Nell'Africa orientale reparti nazionali e coloniali hanno effettuato a Culquabert un'audace sortita contro numerosi gruppi nemici, disperdendoli ed infliggendo loro diverse perdite.

Aerei inglesi hanno compiuto altre incursioni su Gondar. Non si lamentano vittime.

Tre velivoli inglesi hanno lanciato alcune bombe su Crotone e nei pressi di Catanzaro colpendo abitazioni civili e causando un morto e qualche ferito tra la popolazione. Due degli apparecchi nemici sono stati abbattuti dall'artiglieria contraerea: l'equipaggio di uno di essi è stato fatto prigioniero.

Veliki letalski spopadi na zapadu

Pri dnevnih napadih na industrijska področja in ob kanalski obali je bilo sestreljenih 41 letal

Berlin, 13. avg. d. Včerajšnji dan je zabeležilo nemško letalstvo zopet nov uspeh v borbi proti angleškemu letalstvu. Angleško letalstvo je včeraj pri belem dnevu poskušalo napasti industrijska področja v zapadni Nemčiji. Zaradi močne obrambe pa angleški bombniki niso prišli do cilja in so odvrgli svoje bombe v okolici Kölna. Škoda je neznatna. Pri tem je bilo sestreljenih 11 letal. Istosčasno je bilo ob nizozemski obali sestreljenih nadaljnjih šest angleških letal iz odreda, ki je imel nalogo ščititi umik angleških bombnikov po izvršenem bombardiranju. Neposredno za tem je prišlo do letalske bitke ob obali Rokavskega preliva, ko so nove skupine angleških bombnikov in lovcev poskušale prodreti nad zasedeno ozemlje. V tej borbi je bilo sestreljenih nadaljnjih 13 angleških letal. V poslednjem spopadu nad Rokavskim prelivom se je število angleških izgub povečalo na 41 letal v enem dnevu, dočim nemško letalstvo ni imelo nikakih izgub.

Berlin, 13. avg. d. O operacijah na zapadni fronti javlja nemško vrhovno poveljstvo v svojem dnevnem poročilu:

Brzi čolni so v noči na 11. avgusta pri akcijah proti angleški obali napadli z ru-

šili močno zaščiten konvoj. Kljub slabemu vremenu in močni obrambi so prodri do sredine konvoja in potopili oboroženo 6000-tonsko trgovsko ladjo. Ob atlantski obali je sestrelil nemški rušilec za dolgo poletno zapadno od Cadixa uničil 8000-tonsko petrolejsko ladjo.

Angleška letala so v noči na 12. avgusta metala bombe nad zapadno Nemčijo. V nekaterih krajih, predvsem v Duisburgu, so bila razdejana ali poškodovana poslopja.

Poskušeni napadi sovjetskih letal brez načrta na severovzhodno Nemčijo so ostali brez vsakega učinka.

Vojna na morju

Lizbona, 13. avg. s. Neka angleška mornarska ribiška ladja je priplavala v Lizbonu 14 angleških mornarjev, ki so doživeli brodolom na Atlantskem oceanu. Bili so dodeljeni norveški 12.000-tonski petrolejski ladji, ki je plula pod angleško zastavo in je bila tudi oborožena. Ladjo sta dve nemški podmornici torpedirali blizu Kanarskih otokov.

Rooseveltove gospodarske sisteme v krizi

Novi kontrolni ukrepi v trgovini kažejo na naraščajoče pomanjkanje sirovin

Washington, 13. avgusta. s. Predsednik Roosevelt je s posebnim dekretom postavil pod vladno kontrolo vse obrobni trgovinski sistem, ki je zavzemal v Zedinjenih državah najširši obseg. Od določenega dne dalje bo v kratkem prepovedana prodaja dolge vrste predmetov na obroke. Sem spadajo avtomobili, stroji, orodje in strojni izdelki. Ukrep ima ta namen, da bi se čim bolj zmanjšala potrošnja potrebščin, ki se izdelujejo iz sirovin, ki jih sedaj potrebuje v prvi vrsti vojna industrija. Prepoved je naj bi se tudi inflacija, ki jo je v Zedinjenih državah že občutili. Prodaja blaga na obroke je dosegla doslej v Zedinjenih

državah redno dnevno do 10 milijard dolarjev.

Washington, 13. avg. s. V finančnem odboru reprezentančne zbornice je zastopnik bančne zveze predlagal uvedbo davka na izjemne vojne dobičke v znesku 10% plač in med ter davčno doklado na prodajo blaga na drobno. Blago je pri tem razdelil v tri kategorije in sicer nujne potrebščine, napol luksuzne in luksuzne potrebščine. Davčna doklada naj bi se plačevala le za blago poslednjih dveh kategorij in sicer v početku v znesku 5 odtodno 10, pozneje pa 13 odtodno 33 odstotkov.

Bolgari zavračajo Edenove očitke

Sofija, 14. avg. s. Nedavne izjave angleškega zunanjega ministra Edena glede Bolgarije še naprej povzročajo veliko ogorčenje v sovjetskih političnih krogih. Izjave komentirajo listi in opozarjajo na megalomanski ton in zavračajo lažne zatrditve angleškega ministra. »Utr« pripominja, da Eden demantira samo angleško vlado, ko zatrjuje, da si je Bolgarija prilastila tuja ozemlja. Pred nekaj leti je Eden priznal, da pripada Makedonija geografsko, zgodovinsko in etnično Bolgariji. List piše nadalje, da Edenove grožnje ne vznemirjajo bolgarskega naroda in da je

trditve angleškega zunanjega ministra, da je sofijska vlada odgovorna za uničenje balkanske edinstvo, popolnoma napačna, ker ves svet že dolgo ve, da ta edinstvo ni obstojalo več. Od dneva v letu 1913, ko so Srbi in Grki sklenili zvezo izključno proti Bolgariji, je bila ta edinstvo razgrneta. »Utr« zaključuje poudarjajoč, da zaradi slučajnostnih političnih ozirov Eden ne sme pozabiti, da še vedno obstajajo moralni zakoni. »Zora« zatrjuje, da Edenov govor potrjuje prepričanje vsakega bolgarskega naroda, da je Anglija sovražnik Bolgarije.

Povratek predsednika Portugalske iz Azorskih otokov

Lizbona, 13. avgusta. s. Predsednik Portugalske general Carmona se je vrnil s svojega inspekcijskega potovanja po Azorskih otokih. Na Portugalskem so mu priredili zelo svečan sprejem. Udeležili so se ga vsi člani vlade pod vodstvom ministrskega predsednika Salazara ter ogromna množica ljudi. Množica je priredila Carmonu navdušene ovacije.

Angleške priprave v Birmi

Bangkok, 11. avg. s. Iz krogov, ki so običajno dobro informirani, se doznava, da so Angličani zapeli avtomobilsko cesto med Siamom in polotokom Malako, okoli 20 km od meje pa so začeli graditi utrdbe. V tem odseku meje ne sme noben potnik izstopiti iz vlakca, okna v vagonih pa morajo biti zamažena.

Zmagovita eskadrila

Berlin, 13. avg. s. Eskadrila nemških lovcev pod poveljstvom majorja von Matzahn je zbila od 22. junija do 7. avgusta 1067 sovražnih letal. Na vzhodni fronti je ta skupina lovcev uničila 22 tankov in

81 letal na tleh. Major von Matzahn, ki je bil odlikovan z viteškim železnim križem s hrastovim listom, je dosegel do 13. julija 50 letalskih zmag. DNB poroča, da je bilo med stotisoč sovjetskih ujetnikov, ki so bili zajeti v uničevalni bitki južno od Smolenska, v južnovzhodnem sektorju fronte tudi nekaj političnih komisarjev. Politične komisarje morajo ločiti od ostalih ujetnikov, ker bi se sicer ti nad njimi maščevali.

Postelja iz suhega zlata

Av gust Močni je bil tudi med najbolj znanimi razpisneži. Znano je, da je imel 700 »žen«. Eni izmed njih je bil tako naklonjen, da ji je daroval posteljo iz »suhega« zlata. Drugi ženi je daroval osem metrov dolgo biserno ogrlico. Poleg tega je rad prirejal razkošne svečanosti, pri katerih je vsaka njegova žena nosila najmanj pol kilograma zlata, dvorjani pa so bili oblečeni v razkošna, z zlatom izvezena oblačila.

Vsaka haremska dama rampurske maharadže je dobila voz najboljše svetovne znamke Rolls-Royce. Če pomislimo, da je imel rampurski maharadža tristo žen, kar težko izračunamo, kakšen je bil račun za te avtomobile. Tembolji, kar je bil vsak voz izdelan po posebnih željah vsake žene.

Vesti z vzhodne fronte

Operacije potekajo nadalje ugodno in po načrtu

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 12. avg. Vrhovno vojno poveljstvo je izdalo danes naslednje poročilo:

Operacije na vzhodni fronti potekajo nadalje ugodno.

Bojna letala so preteklo noč bombardirala vojaške naprave v Moskvi in več važnih železniških križišč. Na železniških napravah so nastali veliki požari in silne eksplozije.

Obkoljevalne operacije v Ukrajini

Budimpešta, 13. avg. s. Po vesteh iz madžarskega glavnega stana bo Ukrajina kmalu osvobodjena od sovjetov. Odgovorni vojaški krogi so pa strogo rezervirani glede sedanjih operacij. Po zmagovitem zaključku velike bitke v Ukrajini so operacije sedaj prešle v novo fazo. Madžarske čete tesno sodelujejo z nemškimi. Madžarske izgube so izredno majhne, na drugi strani pa so Madžari prizadeli nasprotniku prav velike izgube. Sovjeti se poslužujejo taktike množičnih napadov, ki nudijo madžarskim strojnicam in poljskim topovom sijajne cilje. Prodiranje v Ukrajino se nadaljuje na vsej fronti. Ko bo Kijev obkrožen in ko bo premagani poslednji obupni sovjetski odpor, se bo lahko reldo, da je zdaj vsa Ukrajina osvobodjena sovjetov.

Dosedanji uspehi Fincev

Helsinki, 13. avgusta. Službeno je bilo sredi objavljeno, da je finska protiletalska obramba skupno z lovskimi letali od pričetka vojne sestrelila 262 sovražnih letal. Tu pa niso vsa letala, ki so bila poškodovana v letalskih napadih, ne ona, ki so bila razdejana na posameznih ruskih vzletiščih. Vojna mornarica je s svojim top-

ništvom, minami, torpedi in globinskimi bombami potopila doslej 15 sovražnih ladij. Med njimi so tri podmornice, dve manjši vojni ladji in 6 vojnih transportnih parnikov. Dve sovražni transportni ladji sta bili hudo poškodovani. Morje vedno znova naplavlja ostanke razbitih morskih ladij na finski obalo. Glede na te raznovrstne ostanke je soditi, da je bilo dejansko potopljenih še več sovjetskih ladij, kakor je bilo to navedeno z zgornjimi podatki. Finsko brodogradništvo je vedno vedno nadaljuje. Finska vojska je doslej zaplenila ali razdejala najmanj 440 ruskih tankov in 31 oklopnih avtomobilov.

Kovani denar za vojno

Bukarešta, 13. avgusta. s. S posebnim dekretom so bili vzeti iz prometa kovanci po 50 in 100 lejev ter nadomeščeni z bankovci v enaki vrednosti. Novce bodo pretopili in porabili v vojni industriji.

Mnenje ameriškega novinarja

New York, 13. avg. Bivši rimski poročevalec lista »Chicago Daily News« John Whitacker, ki se je šele pred nekaj meseci vrnil v Zedinjene države, je izjavil, da Anglija nikakor ne bo mogla zmagati. Dejal je, da je bil ponovno v Nemčiji in da pozna nemško ljudstvo ter da zato ne verjame, da bi bilo mogoče Nemčijo premagati. Kdor meni, da bo Nemčija propadla, se bridko moti. Os danes gladko obvlada ves položaj.

Potopljene sovjetske ladje

Berlin, 13. avg. s. Nemška letala so predvčerajšnjim v luki Očakovu potopila tri manjše sovjetske tovorne parnike in poškodovala neko večjo ladjo.

Poglavnik dr. Pavelić o spremembah na Hrvatskem

Bivši mačkoveci bodo pritegnjeni tudi v vlado — Kaznovanje neposlušnih ustašev — Demokracija je odpravljena — Položaj Židov in Srbov — Notranja kolonizacija

Zagreb, 13. avg. s. Včeraj zjutraj je poglavnik spregel šefa zagrebske podružnice agencije Stefani, s katerim se je prisrčno razgovarjal nad eno uro ter mu dal izjave za italijanski tisk.

Prvo vprašanje se je tikalo priključitve Mačkovcev ustaškemu gibanju. Poglavnik je odgovoril, da priključitev ni bila ne pričakovana in nepredvidena. V zadnjih mesecih so prihajale lojalnostne izjave iz ust bivših poslancev Radičeve stranke s prošnjami za pristop k ustaškemu pokretu. Počakal pa sem, da se je lahko vsakdo svobodno premislil, da ne bi bilo potem kesanja. Ni bilo preganjanja bivše Radičeve stranke, ki je edina obstajala ob času ustanovitve neodvisne Hrvatske. Priključitev je torej prišla spontano in kot lojalna posledica položaja, ki je zdaj vsem jasen. Tako se je zgodilo, da je večina bivših poslancev in vodij organizacij Mačkovce stranke prisegla na ustaštvo. Prav danes je pristopila nova skupina vseh vrst z izrazi popolne udanosti. Jasno je, da so bili izključeni bivši ministri in ti-

sti, ki so bili dejansko voditelji v bivši Radičevi stranki, kakor tudi tisti, ki so se pregrešili nad dostojanstvom in interesi hrvatskega naroda.

Med ukinitvijo ustaških funkcionarjev in pristopom bivših Mačkovcev ni zveze. Ukinitvev je bila kolektivna kazen, ki sem jo naložil, ker nekateri funkcionarji niso bili vredni, da pripadajo našim vrstam. Krivec je bil obojen na smrt pred sebnim sodiščem in takoj ustreljen. Jasno je, da bodo mnogi funkcionarji zopet prevzeli svoja mesta. Drugi pa bodo nadomeščeni s sposobnejšimi in vrednejšimi. Te nove osebe bom zbral tudi med bivšimi mačkovci. V notranji politiki torej ni pričakovati novih sprememb. Predvideva se sodelovanje mačkovcev v vladi.

Naša država je imela vedno konstitucionalno obliko, toda zdaj je pregledaj govoriti o tem. Imamo svoj sabor, ki ga po potrebi lahko odložimo. Gotovo pa je, da je demokracija za vedno odpravljena v naši državi.

Sabotažni proces v Stockholmu

Stockholm, 13. avg. u. Danes se je tu začela razprava proti teroristom in sabotažnikom, ki so tvorili mednarodno tolpo, čije poglavar je bil bivši nemški poslanec Wolweber. Tolpa je skupno s danskimi, norveškimi in nizozemskimi zlikovci delala na to, da bi uničila italijanske in nemške ladje, zasidrane v švedskih pristaniščih. V teku državljanske vojne v Španiji je ta zločinska družina uničila nad 20 ladij. Obtoženci švedske narodnosti so imeli nalogo, da so v švedskih rudnikih poneverjali velike količine dinamita, nakar so ga pošiljali v Narvik ter izročili komunističnim mornarjem belgijskih in nizozemskih ladij. Ti zaročniki so potem z dinamitom razbijali ladje, ki so vozile švedsko železno rudo v Nemčijo.

V rudniških okrožjih Kiruna in Boden, odkoder je večina obtožencev, so njihovi prijatelji privedli celo vrsto protestnih zborovanj proti policiji, zahtevajoč, da se morajo vsi obtoženci nemudoma izpustiti na svobodo.

Otroška paraliza v Ameriki

New York, 13. avg. s. Iz posameznih južnih držav prihajajo vesti o epidemiji nemirnih otroških paraliz, ki povzroča obilnost velike stiski. Posebno hudo sta prizadeti Georgija in Alabama, kjer so doslej ugotovili že 500 primerov otroških paraliz s velikim odstotkom umrljivosti.

Intensi contatti dell'Alto Commissario

con tutti i ceti della popolazione attraverso le sue rappresentanze associative economiche e culturali

Ljubljana, 12 agosto

Negli scorsi giorni l'Alto Commissario per la provincia di Lubiana, ha ricevuto una serie di deputazioni. Questo contatto è valso all'Alto Gerarca a rendersi conto del modo con il quale i sodalizi della Slovenia hanno seguito e sue direttive iniziali ispirate al comandamento del Duce di andare incontro al popolo, di essere vicino al popolo.

Pertanto ha ricevuto una deputazione dell'Unione impiegati pubblici e pensionati, una deputazione della cooperativa costruzione di case popolari, una rappresentanza dell'Unione rurale, una dei proprietari di case nuove della città, i rappresentanti dell'Unione caritativa, che erano guidati dal priore Valeriano Učak, una deputazione di impiegati degli istituti di assicurazioni, una vasta rappresentanza di ufficiali ex jugoslavi in prigionia, il presidente dell'Unione cacciatori, una deputazione della federazione provinciale alberghi e trattori, una deputazione della società Caritas, una deputazione della società antiepilettica, una deputazione di odontoiatri tecnici, una deputazione delle ditte edili, la presidenza della Croce Rossa di Lubiana, le deputazioni dei liquidatori della cooperativa elettrica šiška, dell'Unione artigiani e degli operai della fabbrica Vidmar.

Ha altresì ricevuto, presentatogli dal sindaco dott. Adlešič, l'ing. Giuseppe Plečnik. L'Ecc. Grazioli ha intrattenuto l'illustre architetto a cordiale colloquio e si è interessato del quadro delle sue realizzazioni nonché i progetti che si appresta a tradurre in atto.

Altra presa di contatto l'Alto Commissario ha avuto con componenti il consiglio dei lavoratori, che gli sono stati presentati dal cons. naz. Vagliano. Ad essi l'Ecc. Grazioli ha rivolto un breve discorso e il suo cordiale saluto. Ha precisato come egli si sia particolarmente interessato alle condizioni di vita e di lavoro degli operai. Per questa ragione — ha precisato — si è reso conto anche dell'efficienza della attrezzatura industriale della nuova provincia. Ha aggiunto come le paghe siano state, fin dove era possibile, adeguate al costo della vita; ha detto della necessità che ognuno collabori per il controllo dei prezzi affermando come alla lealtà dell'Italia verso queste popolazioni sia doveroso che ognuno risponda con altrettanta lealtà.

Pure in questi giorni l'Alto Commissario ha ricevuto il consultore provinciale Giovanni Pucelj e il cons. ausilio Michele Gabrijelič, i titolari della ditta di costruzioni Dedek ed altri.

Pogosti stiki Visokega Komisarja

z vsemi sloji prebivalstva s posredovanjem njegovih društvenih, gospodarskih in kulturnih predstavnikov

V preteklih dneh je Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino sprejel vrsto deputacij. Ob tej priliki se je Visoki Komisar prepričal, kako so društva v Sloveniji izpolnjevala njegove začetne smernice, za katere je dal pobudo ukaz Duceja, da je treba pomagati ljudstvu in mu biti blizu.

Visoki Komisar je sprejel deputacije Zveze javnih namestencev in upokojencev, Zadruga za gradnjo stanovanjskih hiš, zastopstvo Kmetijske zveze, zastopstvo Zdrženja lastnikov novih hiš, zastopnike Karitativne zveze, katere je vodil prior Valerij Učak, deputacijo namestencev zavarovalnic, številno zastopstvo bivših jugoslovanskih oficirjev v ujetništvu, predsednika Zveze lovcev, deputacijo pokrajinske zveze hotelijev in gostilničarjev, deputacijo Karitas ter protialkoholnega društva, deputacijo zobnih tehnikov in deputacijo gradbenih tvič, predsedstvo Rdečega križa v Ljubljani, deputacijo likvidatorjev Električne zadruga v šiški, Obrtniške zveze in deputacijo delavstva v Vidmarjevi tovarni.

Visoki Komisar je sprejel tudi arhitekta Josipa Plečnika, ki mu ga je predstavil župan dr. Adlešič. S slavnim arhitektom se je Eksc. Grazioli pristržno razgovarjal in se je zanimal za njegove ustvaritve in za načrte, ki jih pripravlja za uresničenje.

Visoki Komisar se je seznanil tudi s predstavnikami sveta delavcev, ki mu jih je predstavil nacionalni svetnik Vagliano. Zastopstvo je Eksc. Grazioli kratko nagovoril in ga pristržno pozdravil. Poudaril je, da se je posebno zanimal za življenjske razmere in za delovne razmere delavstva. Zaradi tega je pregledal tudi stroj industrije v novi pokrajini. Priporočil je, da so bile plače, v kolikor je bilo doslej mogoče prilagojene življenjskim stroškom ter opozoril na nujnost sodelovanja vseh pri kontroli cen ter izjavil, naj vsi vračajo lojalnost za lojalnost Italije do prebivalstva.

V zadnjih dneh je Visoki Komisar sprejel tudi člana pokrajinskega Sosveta Ivana Pucelja in sodnega svetnika Mihaela Gabrijeliča, zastopnike gradbene tvrdke Dedek in druge.

Listino dei prezzi al minuto per la carne

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana, ai sensi dell'ordinanza No. 17 del 9 maggio 1941-XIX fissa i seguenti prezzi massimi per la vendita al minuto delle carni. Detti prezzi entrano in vigore il 9 agosto 1941-XIX:

1. Bue, vitelloni, tori:	Lire
parte posteriore	chg 8.90
parte anteriore	8.10
2. Vacche:	
parte posteriore	7.70
parte anteriore	6.90
3. Frattaglie di bovino:	
lingua	9.10
polmoni	3.10
cuore	6.90
fegato	6.90
milza	6.90
reni	7.60
truppe	3.80
cervello	7.60
testa	3.—
4. Vitelli:	
parte posteriore	11.—
parte anteriore	9.—
5. Frattaglie di vitello:	
polmoni e cuore	9.50
fegato	12.—
milza	2.—
animelle	4.—
lingua	5.50
cervello	4.50

6. Maiale:	
parte posteriore	chg 11.80
parte anteriore	10.65
sugna	12.55
7. Castrato	7.20

Per le vendite di carni senza osso è consentita una maggiorazione massima del 25%. L'osso e l'aggiunta non possono superare il 20%.

La vendita della carne può essere praticata solo nelle macellerie o spacci approvati dalle autorità.

Il listino è tassativo per il comune di Lubiana e normativo per gli altri comuni della provincia. I capitanati distrettuali hanno facoltà apportare delle variazioni in diminuzione per loro territorio, mentre variazioni in aumento potranno essere accordate sotto previa autorizzazione dell'Alto Commissario.

I prezzi suddetti saranno arrotondati in modo che le frazioni da centesimi 2.5 in su saranno arrotondate a cent. 5, e frazioni da 2.50 in giù non saranno conteggiate.

Il presente listino va tenuto esposto nelle macellerie e locali di vendita. Ogni infrazione alle presenti norme sarà severamente perseguita secondo le prescrizioni delle leggi.

Lubiana il 6 agosto 1941-XIX.

L'Alto Commissario Emilio Grazioli.

Cenik za meso na drobno

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino je na podstavi navedbe št. 17 z dne 9. maja 1941-XIX določil naslednje najvišje cene za nadrobno prodajo mesa. Te cene stopijo v veljavo dne 9. avgusta 1941-XIX.

1. Voli, telice, biki:	kg	Lire
meso zadnji del	8.90	
meso sprednji del	8.10	
2. Krave:		
meso zadnji del	7.70	
meso sprednji del	6.90	
3. Govej drobovine:		
jezik	9.10	
pljuča	3.10	
sre	6.90	
jetra	6.90	
vrana	6.90	
ledvice	7.60	
vampi	3.80	
glava	3.—	
možgani	7.60	
4. Telata:		
meso zadnji del	11.—	
meso sprednji del	9.—	
5. Telce drobovine:		
pljuča in sre	9.50	
jetra	12.—	
rajzelc	komad 10.—	
vrana	2.—	
priljelc	4.—	
jezik	5.50	
možgani	4.50	
6. Svinjina:		
meso zadnji del	kg 11.80	
meso sprednji del	10.65	

sal	12.55
7. Kostrunovina	7.20

Ce se proda meso brez kosti, se sme gornja cena zvišati največ za 25%. Priklada kosti in drobovine ne sme presegati 20% kupljene teže.

Prodaja mesa je dovoljena le v oblastveno odobrenih lokalih in stojnicah.

Ta cenik je obvezen za mestno občino Ljubljana, za ostale občine pokrajine pa velja kot smernica. Okrajna načelstva lahko določijo nižje cene sama, višje pa le po izrecni odobritvi Visokega Komisarja.

Cene se zaokrožijo tako, da se ostanki nad 2.5 cent. zaokrožijo na 5 cent., ostanki pod 2.5 cent. se pa ne upoštevajo.

Cenik mora biti vidno nabit v vseh mesnicah in prodajnicah, ter se bo vsako kršenje najstrožje zasledovalo po zakonitih predpisih.

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino: EMILIO GRAZIOLI

Racioniranje masla

V smislu odločb Visokega Komisarjara št. 61, Sl. list št. 57 z dne 16. jul. t. l., stopi 21. t. m. v veljavo racioniranje presnega masla in kuhanega masla, ki se bo lahko kupilo samo v zameno za maslobo.

Zato odrezki za maslobo veljajo tudi za nabavo enake količine masla namesto masla, slanine ali olja, kakor bodo pač dovoljevale zaloge.

Vse zaloge presnega in kuhanega masla pri izdelovalnicah masla kot pri trgovcih

na drobno in na debelo pridejo po stanju z dne 20. t. m. pod zaporo in so na razpolago Prehranjevalnemu zavodu za Ljubljansko pokrajino, kateremu jih je treba prijaviti preko poedinih občin do 22. t. m.

V smislu čl. 4 navedbe Visokega Komisarjara št. 70, Služb. list št. 58 z dne 19. jul. t. l. o trgovini in predelavi kravje mleka morajo tvrdke, ki so pooblašene za trgovino in za predelavo mleka, voditi vpisnik prejema in oddaje, ki ga potrdi Prehranjevalni zavod; vanj se morajo vpi-

sovati dnevno in ločeno količine proizvedenega, kupljenega, oddanega ali predelane mleka, kakor tudi količine mlečnih izdelkov in njih oddaje.

Slednji morajo vsi pravilno pooblašeni izdelovalci masla počenši s 25. avgustom vsak ponedeljek prijaviti neposredno Prehranjevalnemu zavodu gornje podatke na podlagi posebnih obrazcev, ki bodo na razpolago pri posameznih občinskih uradih. Prehranjevalni zavod Visokega Komisarjara za Ljubljansko pokrajino.

Istituzione di un diritto di controllo su alcune merci

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana, vista la propria ordinanza del 26 giugno 1941-XIX, n. 54, ordina:

Art. 1. — Per tutte le merci soggette a diritto di controllo ai sensi dell'ordinanza del 26 giugno 1941-XIX, n. 54, e fatto obbligo ai venditori di trattare, vendere e fatturare del diritto stesso.

Art. 2. — Il diritto di controllo è esteso alle seguenti merci destinate all'esportazione:

Rottami, anche se sotto forma di lingotti, barre, pani:	
di ferro ed acciaio	L. 14.— al q.le
ghisa	10.— " "
piombo	25.— " "
zinco	25.— " "
bronzo	150.— " "
rame	200.— " "
ottone	200.— " "
alluminio	100.— " "
Colla forte	20.— " "

1. bianca non patinata

a) in rotoli 20.— " "

b) altra non rigata	30.— " "
2. da involti	25.— " "

Pelli conciate senza pelo:

1. di bue, vacca equina	100.— " "
a) da suola	250.— " "
b) altre	500.— " "
2. di vitello, vacchetta	500.— " "
3. di ovini, suini ed altre piccole	750.— " "
Funghi seccati	50.— " "

Art. 3. La riscossione del diritto di controllo è affidata alla Direzione di dogana che vi provvede a mezzo dei propri organi e uffici dipendenti.

Le somme riscosse dovranno essere versate nel conto: »Fondo di congruilo per l'assistentamento economico«, presso la Cassa di Risparmio della provincia di Lubiana a disposizione dell'Alto Commissario.

Art. 4. — La presente ordinanza entra in vigore dalla data della sua pubblicazione nel Bollettino Ufficiale per la provincia di Lubiana.

Lubiana, 9 agosto 1941-XIX.
L'Alto Commissario Emilio Grazioli.

Kontrolna pristojbina za nekatere vrste blaga

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino, glede na svojo navedbo z dne 26. junija 1941-XIX, št. 54, odreja:

Člen 1. Za vse blago, ki je zavezano kontrolni pristojbini po navedbi z dne 26. junija 1941-XIX, št. 54, morajo prodajalci v dogovorni, prodajah in računih uporabljati določene cene in ne da bi navedli znesek kontrolne pristojbine.

Člen 2. Pristojbina se določa še za sledeče blago, namenjeno za izvoz:

Stare kovine, tudi v obliki blokov, palic in pogac:

železo in jeklo	Lire 14.— za stot
lito železo	10.— " "
svinec	25.— " "
cinč	25.— " "
bron	150.— " "
baker	200.— " "
med	200.— " "
aluminij	100.— " "
Klej, mizarski	20.— " "

Papir:

1. bel, neglajen

a) v valjih	20.— " "
b) drugi, nečrtan	30.— " "
2. ovojni	25.— " "

Strojne kože, brez dlake:

1. volvske kravje in konjske	
a) za podplate	100.— " "
b) druge	250.— " "
2. telečje, junicje	500.— " "
3. ovčje, svinjske in druge	
male	750.— " "
Gobe, suhe	50.— " "

Člen 3. Pobiranje kontrolne pristojbine je poverjeno carinskemu ravnanstvu, ki ga opravlja po svojih organih in podrejenih uradih.

Pobrane vsote se morajo odvajati Hranilnici Ljubljanske pokrajine za račun »Izravnalnega sklada za gospodarsko ureditev«, na razpolago Visokemu Komisarju.

Člen 4. Ta navedba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino: EMILIO GRAZIOLI.

V Krškem so ustrelili deset komunistov ker so našli pri njih orožje, strelivo in uporniške tiskovine

Šef civilne uprave na Spod. Štajerskem Ueberreither je izdal 30. julija v Mariboru razglas o aretaciji in smrtni obsodbi ter ustrelitvi 10 komunistov. V razglasu je rečeno, da so bili v zvezi s komunističnim rovarjenjem 29. julija na Spodnjem Štajerskem prijeti:

Josip Graber, cestni delavec, Peter Jernej, gozdarski uradnik, Feliks Kaplan, občinski namesteneec, Emil Kaplan, brivski pomočnik, Eric Kaplan, brivski pomočnik, Franc Kastelic, cestni delavec, Rajmund Kastelic, cestni delavec — vsi iz Krškega,

Ivanka Uranjek, učiteljica iz Griž pri Celju, Anton Presker, urar, in Franc Presker, brivski pomočnik, oba iz Krškega.

Zalotili so jih v skupini in pri sebi so imeli orožje, strelivo in mnogo uporniških tiskovin. S tem so prekršili odredbe šefa civilne uprave, za kar določa odredba o orožju, municiji, razstrelivu in vojnem orožju z dne 17. maja 1941 smrtno kazen.

Smrtna kazen je bila izvršena 30. julija zjutraj. Tako bo tudi vnaprej vsak uproti obstoječemu upravnemu redu takoj kaznovan.

Življenje na živilskem trgu

Vse blago gre dobro v denar, vendar tudi zdaj cene zelo vplivajo na kupčijo

Ljubljana, 13. avg.

Letos so se naše gospodinjne navade zelo zgodaj vsajati. Prejšnja leta niso nikdar vstajale tako zgodaj kakor prodajalke, zdaj pa prihajajo na trg mnogo prej kakor kmetice in trnovske zelenjadice. Zato se razvije že na vse zgodaj zelo živahna kupčija, ki je blaga v primeri s kupovalkami še malo. Uveljavil se je pregovor, da prej melje, kdor prej pride. Nekateri kupovalke z dobrimi izkušnjami se zavedajo, da se je treba za posamezne vrste živil pozanimati na trgu čim bolj zgodaj. Tako so prejšnje tedne prihajale nakupovat na vse zgodaj borovnice. Zdaj pa zjutraj izbirajo razno drugo blago, ki ga zaspene gospodinjne pozneje več ne najdejo na trgu.

Zadnje dni so začele nekoliko bolj rasti gobe. Največ jih prinašajo z Notranjskega, predvsem iz okolice Preserja. Gobe so izvrstno nadomestilo za meso, a mnoge gospodinjne bi jih tudi radi vložile čim več. Zato bi zdaj lahko nabirali gobe prodali na vozove gobanov, tako zvanih jurčkov. Danes so jih razprodali že v prvi uri, čeprav so jih prinesli mnogo. Gobane kupujejo na debelo nekatere delikatesne trgovine, restavracije, pa tudi posamezne gospodinjne. Prav bi bilo, da bi bila na živilskem trgu dovoljena le prodaja na drobno, tako da bi blago lahko kupilo čim več kupovalcev. Kupovalci bi si pa tudi naj ne dražili sami blaga — kar moramo neprestano ponavljati — ter bi naj bili bolj disciplinirani. Pri posameznih prodajalcih se zbera kupovalci v gruclah, tako da je prodaja zelo otežkočena, če ljudje niso disciplinirani; vsi hkrati posegajo po blagu in prodajalec ne more paziti na vse strani. Dogaja se, da nekateri kupovalci »pozabijo« plačati zaradi prevelike vneme pri polnjenju cevkarej.

Čeprav gospodinjne v splošnem niso tako izbirične kakor so bile včasih, vendar se ne morejo otresti nekaterih starih predsodkov. Tako mislijo, da so samo male gobe primerne za vlaganje. Nabirali gobe prav zaradi tega delajo leto za leto vedno veliko škodo, ker nabirajo najmanjše gobe, navadno še nerazvite. Koplejo jih iz zemlje in pri tem poškodujejo micel, nežne koreninice, da se potem gobe več ne obnovijo. Razen tega so za mlade gobe manj redilne in nimajo še pravega okusa — pravimo, da so še vodene. Za vlaganje

so večje gobe — ki pa morajo biti seveda zdrave — prav tako dobre kakor male. Večje gobe so tudi malo cenejše, tako da bi bilo v vsakem pogledu priporočljivejše, če bi jih vlagali namestu malih, ki so zdaj po 10 L kg. Večje gobe so po 6 L kg.

Da se ljudje pri nakupih ozirajo tudi v teh casih na cene, čeprav bi sodili po vne-mi nekaterih gospodinj, da je denar poststranskega pomena, se kaže tudi na trgu. Gospodinjne povprašujejo mnogo bolj po domačem krompirju, ki je po 1 L kg, kakor po uvoženem, ki je po 1.6 L. Šele, ko je kupljen ves domači krompir, začno kupovati uvoženega. Zdi se tudi, da gospodinjne niso še nikdar tako kupovale kumar kakor zdaj. Včasih so bile kumare sicer malo cenejše, vendar niso bile tako priljubljene. Kumare so razprodane tudi že v prvih tržnih urah, ne le za vlaganje, temveč tudi velike za takojšnji porabo. Tudi stročji fižol gre mnogo bolj v denar kakor včasih, menda zato, ker ga meščani konzervirajo in ker jim nadomešča nekatera druga živila.

Danes je bilo na trgu tudi nekaj domačih rečnih, belih, rib. Prodajali so jih po 13 do 14 lir kg.

Zelenjadni trg je bil malo slabše založen, ker se je zjutraj ponujal dež, kar je vplivalo na dovoz.

Nesreče

Ljubljana, 13. avg.

V ljubljansko bolnico je bilo sprejetih več žrtv raznih nesreč. Ana Kastelic, 42-letna žena posestnika iz St. Vida na Dolenskem, je padla z voza in si zlomila le-vico. — Žrtev podobne nesreče je bila Ivana Svigelj, 18 letna žena posestnika z Iga. Splašili so se ji konji in je padla pod voz. Ranjena je na glavi in rokah. — Milko Šteblajev, 16 letno hči posestnika iz Zel-limelj je pičil v nogo gad. Ker so jo pripeljali dovolj zgodaj v bolnico, ji bodo rešili življenje. — Marku Miheliču, 63let-nemu posestniku iz Starega trga pri Kolpi, se je zavalil sbo na nogo in mu jo nalomil. — V Dobrunjah imajo hude pse: zo-pet so pripeljal od tam v bolnico otroka, ki ga je ozrl pes. 10 letno Boženo Lam-pretovo, hči zidarja. — Leopold Gaberc, 16 letni sin poštnega zvičnika iz Ljubljane, je padel s kolesa ter se precej močno pobil po glavi in rokah.

Boleznica
KOLEDAR
Danes: Sreda, 13. avgusta: Kasljan.
DANASNE PRIREDITVE
Kino Matica: Skrivnostna žena.
Kino Sloga: Ave Marija.
Kino Union: Morski razbojnik.
Razstava Gaspari-Smerdu-Dremelj v Ja-kopičevem paviljonu.
Veseli teater ob 20. v Delavski zbornici.
DEZURNE LEKARNE
Danes: Mr. Leustek, Resjeva cesta 1; Ba-hovec, Kongresni trg 12; in Nada Ko-motar, Vič-Tržaška cesta 48.

Pojasnilo o dvojezičnih napisih

Ljubljana, 13. avgusta.

Visoki Komisarjiati in občine dobivajo pogosto prošnje za pojasnila v posameznih primerih glede izvajanja razglasov o obvez-nosti dvojezičnih napisov. Po doblihni obvestilih iz kompetentnih krogov pojas-njujemo:

1. Glede tvrdk z registriranimi imeni je jasno, da se morajo njih imena tudi pre-vesti v italijansko. Niso potrebni po-sebni sklepi za spremembo statuta, za-ostuje da izvedejo spremembo imena uprav-niki s tem, da naznanijo novo ime v tr-govskem registru pri sodišču in pri tr-govski zbornici pri kateri lahko dobe vsa podrobna pojasnila. Na sledečem obnem zboru se lahko potrdi novo ime tvrdke.

2. Isto velja za napise in reklame na-slove, ako obstojajo iz običajnih besed. Člode posebnih, narejenih naslovov in imena naj se interesenti obrnejo na Tr-govsko zbornico.

3. Krstna imena, ki so prevedljiva in imajo ustrežajočo besedo v italijanski naj bodo v italijanskem besedilu v ita-lijanski.

Druga krstna imena, ki niso prevedljiva ali za katere v italijanski ni ustrežajo-čih imen, je treba tudi v italijanskem be-sedilu navesti originalno ime.

Opustiti je treba vse besede, navedbe in izraze, ki so tuje izposojenke in katerih se prepoosto poslužujemo.

SREDA 13. CETRTKE 14. IN
PETEK 15. AVGUSTA

VESELI TEATER

PONOVITEV PROGRAMA
PREDPRODAJA VSTOPNIC V DELAVSKI
ZBORNICI — ZACETEK OB 20. URI

Za vse, ki ne utegnejo zvečer, bo v petek 15. avgusta ob 16. (4.) uri poleg večerne tudi

popoldanska predstava!
VESELI TEATER
Delavska zbornica.

Esercenti puniti

Le squadre della R. Questura, incaricate della vigilanza annonaria, hanno, nei giorni scorsi, dichiarato in contravvenzione i seguenti esercenti per abusiva mag-giorazione dei prezzi: Vrhovsek Teresa, frutta e verdure, Sv. Križ, Rebolj Stani-slav, articoli per biciclette, Miklošičeva 18, Goljar Teresa, trattoria, Celovška 279, Janežič Giuseppina, latteria, Poljanska 3, Koželj Maria, frutta e verdure, Dobrova. I predetti sono stati denunciati all'autorità giudiziaria ed alla Vrhovsek Teresa è sta-ta inflitta anche l'ammenda perchè non aveva esposto il listino dei prezzi.

Inoltre l'esercente di macelleria Koprive Giuseppe, con negozio in Vidovska 20 è stato punito con ammenda perchè vende-va la carne nei giorni di divieto.

E stato, infine, denunciato all'autorità giudiziaria la possidente Kunovar Giovan-na, perchè, senza essere autorizzata, nella sua abitazione Dolnice 1, procedeva alla macellazione di un bue la cui carne ven-deva poi a prezzi maggiorati. La carne se-questrata sarà posta in vendita dal loca-le municipio.

Lubiana, li 5-8-1941-XIX.

Kaznovani trgovci in obrtniki

Patrole Kr. Kvesture, ki nadzorujejo trg so zasačile v preteklih dneh sledeče tr-govce in obrtnike ki so se pregrešili z na-vijanjem cen:

Terezija Vrhovsek, prodaja sadja in ze-lenjave Sv. Križ, Rebolj Stanislav, trgovni-na koles, Miklošičeva 18, Terezija Goljar, gostilna, Celovška 279, Jospina Janežič, mlekar, Poljanska 3, in Marija Koželj, prodaja sadja in zelenjave, Dobrova.

Imenovani so bili povabljeni k sodišču. Tereziji Vrhovsek pa je bila prisojena tudi denarna kazen ker ni izobesila cenika.

Mesar Josip Koprive z mesarijo na Vi-dovdansk 20 je bil kaznovan z globo ker je prodajal meso v prepevanih dneh.

Sodišču je bila ovadena tudi posestnica Ivana Kunovar, ker je brez dovoljenja za-klala doma v Dolnicah št. 1 vola in meso prodajala po višjih cenah. Zaplenjeno me-so se bo razprodalo na mestni tržnici.

SPORT

Razpis izbirnega mitinga Sport

Sadjarska in vrtnarska razstava

na letošnjem velesejmu od 4. do 14. oktobra bo po prizadevanju Visokega Komisarjata v prireditvi našega »Sadjarskega in vrtnarskega društva« veran prikaz moči Ljubljanske pokrajine v sadjarstvu in zelenjadarstvu

Ljubljana, 13. avg. Letošnji jesenski velesejem v Ljubljani, ki se začne tako veličavno in z razumevanjem zavzel Visoki Komisarjat, bo v prvih dneh meseca oktobra. Velesejem bo po sodnih oblikih sodeč zgradnja revija italijanske industrijske moči, saj se ga bodo udeležila največja tovarniška podjetja iz države, ki so zrasla v poslednjem desetletju po prizadevanjih fašističnega režima za doseg im večje osamosvojitve. Prav zaradi tega je že sedaj za letošnji razstavo vsesplošno zanimanje.

DELO SADIJARSKEGA IN VRNARSKEGA DRUŠTVA

Da je bila naloga organiziranja razstave poverjena prav Sadjarskemu in vrtnarskemu društvu, dokazuje veliko zaupanje, ki ga to pionirsko in vsestransko delavno društvo uživa pri oblasteh. To pa povsem utemeljeno, saj more le redkokatero naše društvo pokazati na tako obilne sadove neumornega dela. Z vztrajnim delom in osebno propagando od moža do moža ter s »Sadjarjem in vrtnarjem« se je posrežilo delavcem, da so zdaj v razstavo našo domovino dvignili zlasti sadjarstvo na zavidno višino, tako da smo zadnja leta vedno imeli velik pribitek levega in zdravega sadja za izvoz.

V letu 1940. je število članov društva naraslo že nad 12.000 ter je bilo v osrednjem društvu in Ljubljani v članenih okrog 300 podružnic. Kakor iz elektronične centralne se je iz Ljubljane na vse strani razširila izpodoba za napredek: v letu 1939. je društvo zabeležilo 389 predavanj, 58 poučnih izletov in tečajev. Določeno je bilo razvijalo zlasti v Ljubljani in njeni okolici vprav sistematično. V zimskem času, ko se sadjar in vrtnar najbolj utegneti posvetiti teoretičnim naukom, so se vršila redna tedenska predavanja.

Pa ne samo s poukom, tudi materialno je društvo pomagalo svojim članom, kjer je bilo mogoče. Imelo je 39 drevesnic, iz katerih so člani redno prejemali mlada drevesca jablan in hrast, primerna po sadnem obzoru za namembni kraj. V najlepšem razvoju temeljite rešitve je bilo izredno važno vprašanje, ki je danes navedeno aktualno, namreč vprašanje sadnih sušilnic. S podporami javnih oblastev je društvo pripomoglo do zgraditve in ureditve 322 sadnih sušilnic. Nadalje je sistematično skrbelo za zadržanje sadnih škodljivcev in bolezni z raznimi škroplili. Nabavljalo je škroplilnice, ki so jih potem podružnice za nizko odškodnino posojale članom.

Vzporedno z izpodobami za širjenje sadjarstva je šlo tudi delo za pridelovanje čim okusnejše in izbrane zelenjave. Smotno delo v tej smeri je bilo naloženo v okviru društva posebnemu vrtnarskemu oddelku, ki je zadnja leta že uspešno polagalo temelje, da razvije svojo delavnost čim bolj na široko. Poleg strokovnih predavanj, ki so bila v Ljubljani vedno izredno dobro obiskana, in članov v skupnem glasilu, se je oddelk zlasti lotil izbiranja in razdeljevanja najprimernejše zelenjavne ter cvetličnih semen. Najuspešnejše je bilo delo vrtnarskega oddelka v Ljubljani in njeni okolici, počasi pa je raslo zanimanje zanj tudi na deželi.

Že večkrat smo omenili »Sadjarja in vrtnarja«, neprecenljive in za uspehe v naši sadjarji in vrtnarstvu izredno zaslužne revije. Poleg te revije pa je društvo pospeševalo tudi ostalo strokovno literaturo in izdajalo važne knjige in brošure, v katerih so se v zaključeni in izčrpani obliki obravnavala posamezna vprašanja.

PREJSNJE SADIJARSKO IN ZELENJADARSKO RAZSTAVO

Razstave sadja in zelenjave so bile že večkrat vključene v okvir Ljubljanskega velesejma na izpodobu prav »Sadjarskega in vrtnarskega društva«. Razstave so se nedvomno mnogim posestnikom prejšnjih prireditve v najboljšem spominu.

Krasno sočivje vseh vrst je vzbujalo pri vseh opazovalcih največje zadoščenje in užitek. Ljudje so obdovoli res lepo pridelano zelenjavo, se radostili nad belimi, sočnimi jabolki in hrastkami vseh vrst. Razstave so tako dosegle popoln zunanji efekt, manjši pa je bil propagandni učinek, čeprav ga nikakor ne podcenjujemo.

Letos bo ta stvar precej drugačna. Razmere so se tako zasukale, da se je lotil gojitve in obdelovanja vrhov in pridelovanja kmečkih pridelkov marsikdo, ki prej ob pogledu na lepo zelenjavo nikoli ni pomislil na trud, vztrajnost in velike izkušnje, ki so potrebne, da zemlja in rastlina dasta najboljšo. Čas razstave se bo izredno srečno navezal na posravljanje prve »letine« novih vrtnarjev. Ob zaključni bilanci, ko bodo na dani vsakomur uspehi in neuspehi njegovega dela, bo razstava nudila najbolj nazorni pouk, kako lahko svoje prizadevanje izboljša, najboljše obvestilo, zakaj je bil pridelal pičel, in še mnogo podobnega za nadaljevanje v prihodnjem letu. Poleg prikaza ravni naših pridelkov bodo organizatorji nedvomno usmerili razstavo tudi k tem smotom in poskrbeli za otipljiva, nazorna navodila.

KAJ BO OBSEGALA LETOŠNJA RAZSTAVA

»Sadjarsko in vrtnarsko društvo« se je že lotilo dela z največjo vno. Seveda so prvi ukrepi zgolj informativnega značaja, da je mogoče razgledati se, kaj pride za razstavo sploh v poštev. Svojim 100 podružnicam in Ljubljanski pokrajini, ki imajo okoli 4600 članov, je razposlalo posebno okrožnico, v kateri si organizatorji zamišljajo razstavo v velikem takole: Celotna razstava naj bi obsegala obe glavni panogi: sadjarstvo in zelenjadarstvo. V okviru sadne razstave bo posvečena največja pažnja presnemu sadju. Sadja, na-

menjena za razstavo, mora biti odbrano, zdravo in lepo razvito. Vsak razstavljalec je dolžan sadje primerno zaviti in navesti, ali ga ima na prodaj in koliko. Po možnosti je zaželjena navedba cene.

Drugi važni oddelek bo tvorilo vloženo in nevroženo sadje. Za razstavo je potrebna količina 1 kg z označbami kakor pri presnem sadju. V tem oddelku bodo razstavljeni tudi modeli in načrti raznih sadnih sušilnic, razno orodje, lupilniki in lese, ki se uporabljajo pri sušenju sadja.

Končno bo prikazano tudi sadje v predelanim stanju, kakor pekmezi, marmelade, razne sadne konzerve, sadni sokovi in pripravke za izdelavo sadnih sokov.

Zelenjadarski oddelek razstave bo obsegal vse vrste zelenjave, ki v tem času dozorevajo na naših vrtovih. Prednost imajo pridelki zelenjadnega izbora. Kdor se hoče udeležiti razstave kot razstavljalec, mora poslati, kjer gre za rastline, vsaj tri kose, od gomoljev, stročja in podobnega pa vsaj 1 kg odbranega pridelka. Vsako razstavljeno blago mora biti opremljeno s točnim naslovom razstavljalca.

Glede na potrebe zimske in zgodnje spomladanske prehrane bodo važni zlasti razni zelenjadni shranki: posušena zelenjad in sočivje ter razni drugi na preprost in zanesljiv način konzervirani pridelki.

ZA NAPREDEK DOLENJSKE V SADIJARSTVU

Letošnja razstava bo ugodna priložnost zlasti za Dolenjce, ne samo da pokažejo,

kaj zmorejo, temveč posebno še, da si na njej naberejo potrebnih spoznanj za čim lepši razvoj naprednega sadjarstva. Stremljenja, ki ga zlasti novi položaj izredno pospešuje. Kakor v mnogih drugih primerih, se je Dolenjska tudi v sadjarstvu bog ve po čigavi zaslugi in krivdi vsa povojna leta držala ob strani in bila skoraj brezbržna za napredek v ostalih sosednih deželah.

Ce je bila prej konkurenca za uveljavljanje premočna, je ta razlog zdaj odpadel in treba je stremeti, da se zamujeno čimprej nadoknadi. Podnebje za sadjarstvo je na Dolenjskem ugodno. Nujno je le, da prode enkrat spoznanje, da bi bilo pametneje marsikateri vinograd opustiti in ga posaditi z obilno ročnimi sadnimi drevesi. Vinogradništvo, ki je že prej trpelo od dalmatinskih konkurenec, tudi sedaj nima boljših izgledov. Ne trdimo, da bi se morali vsi vinogradi odpraviti, pač pa smo mnenja, da bi bilo primerno zlasti slabše lege opustiti in jih zasaditi s sadnim drevjem. Napredek v tem pogledu se je sicer v zadnjih letih na Dolenjskem že pokazal, nedvomno pa bo v sedanjih razmerah ta razvoj še bolj pospešen. Saj je postala Dolenjska edina založnica za mestne trge v Ljubljani, pokrajini, tako da je denarno vnovčenje zagotovljeno. Treba pa je resnih in naprednih sadjarskih ukrepov, da pride domači pridelke povsod do prave veljave tako po kakovosti kakor po količini.

DNEVNE VESTI

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list za Ljubljansko pokrajino št. 64. z dne 5. avgusta 1941 - XIX. E. F.« objavlja naredb Visokega Komisarjata: določitev časa za zatemanje, predpise za promet s motornimi vozili na metan ali na plinsko ogelje, predpise o zbiranju starih kovin, uvedbo kontrolne pristojbine za nekatere vrste blaga, dalje odločbo Visokega Komisarja o imenovanju članov pokrajinskega namestiteljskega odbora, cenik za meso na drobno, cenik za stare kovine in popravke.

— Prebivalstvo v novih pokrajinah. Listi objavljajo prve demografske pregledne podatke, ki so bile priključene Kraljevini. Statistike so iz 1. 1940. Po teh podatkih prebiva v Ljubljanski pokrajini, v Kvarneru, ki je bil priključen, in v Dalmaciji, kjer so tri pokrajine, skupaj nad 800.000 prebivalcev na površini 11.200 kv. km. Ako pristojimo k temu še prebivalstvo starih pokrajin v delu države, torej Reško in Zadarsko pokrajino, prebiva v vzhodnem območnem ozemlju od Ljubljane do Boke Kotorske okrog 1.000.000 ljudi. Kvarnerska pokrajina ima po priključitvi bivšega jugoslovanskega Kvarnera nad 200.000 prebivalcev. Ljubljana se bo v kratkem uvrstila med ostalih 25 velikih mest Italije, ki imajo nad 100.000 prebivalcev, Split pa k 72 italijanskim mestom z nad 50.000 prebivalci.

— Vinogradi so dobro obrodili. Na sestanku Korporacije vinogradnikov in oljčarjev v Rimu so obravnavali važne probleme, ki se tičejo te važne panoge narodnega gospodarstva. Po doslej dobrih podatkih so vinogradi v Italiji zelo dobro obrodili in bo pridelavec zadovoljiv. Predvidoma bo pridelanih v sezoni 1941/42 do 58 milijonov stotov grozdja in do 38 milijonov hektolitrov vina.

— Velika umetniška razstava v Cortinu. V Cortinu d'Ampezzo je bila otvorjena velika razstava sodobne umetnosti, na kateri je razstavilo 76 umetnikov skupaj 526 del. Med razstavljalci so najvidnejša imena italijanskih umetniških ustvarjalcev.

— Sodelovanje Italije in Nemčije v kinematografiji. V Benetke je dospel predstavnik nemške filmske produkcije in tajnik mednarodne filmske zbornice dr. Meltzer, ki je konferiral s številnimi predstavniki italijanske filmske industrije. Pogovori so se tikali splošnih vprašanj filmske proizvodnje v obeh državah in vprašanja izmenjave filmov med Italijo in Nemčijo za dosegajo se tesnejšega kulturnega sodelovanja.

— Pridelke zgodnjega krompirja, ki je vrgel debele in številne gomolje, je na splošno ugoden. Ponekod se kmetje in meščani pritožujejo, da so jim ga mnogo požrli in obžirali bramorji in voluharji. Glavna kop krompirja, ki ga bo letos dovolj za vsakega lačnega, bo pa šele konec septembra in začetek oktobra. Rastline na njivah se sedaj, ko so odcvetele, že polagoma sušijo, a gomolji debelijo. Trde in lepe glave je letos obrodilo zgodnje zelje, ki gre hitro v denar, bodisi sproti za v lonci ali pa pod nože zeljarja za kisanje. Slabše kaže ponekod pozno zelje, ki se je sicer zelo dobro hotno razraslo, toda ne dela glav. Ljudje se tudi pritožujejo, da jim je mnogo sadik, ko so se že dobobra oprijeli in se razrasle, začelo gniti v sru ter so jih morali nadomestiti z novimi.

— Iz hrvatske konzularne službe. Mari-borski industrijski Drago Paljaga je bil imenovan za hrvatskega honorarnega konzula v Mariboru. V hrvatskem konzularnem zboru so nastale še naslednje izpremembe: Za konzula v Grazu je bil imenovan dr. Turato, za konzula v Ljubljani pa dr. Anton Zvonimir Ivančič. Končno je nemška vlada privolila v imenovanje dunajskega odvetnika dr. Führerja za hrvatskega konzula na Dunaju.

— Iz poštnega prometa. V poštne prometu na ozemlju bivše Jugoslavije, zasedenem po italijanski Vojski, so dovoljene v črno goro navadne poštne pošiljke, v Dalmacijo in Ljubljansko pokrajino pa navadna in priporočena pisma po poštinih pristojbinah in pod pošiljalnimi pogoji svetovne poštne prometne zveze.

— Novi grobovi v Mariboru. V Mariboru so umrli: 82letni zasebnik Anton Teršavec, strugarjeva žena Antonija Gril, stara 31 let in vpokojeni tovarniški ravatelj Anton Köhl, star 65 let.

— Nemčija kupuje hrvaški in dalmatinski tobak. Iz Mostarja poročajo, da se je mudila te dni v Hercegovini in Dalmaciji delegacija nemške tobačne reži, ki je kupila 50 vagonov tobaka, 4., 5. in 6. sorte.

— Poslovanje Poštne hranilnice na Spodnjem Stajerskem. Nemška državna pošta je uvedla s 1. avgustom na Spodnjem Stajerskem ter na zasedenem ozemlju Koroske in Kranjske pošto-čekovni promet.

— Težka prometna nesreča. Tre dni je vozil po cesti iz Hude Luknje proti Soštanju s težkimi zaboji natovorjeni tovorni avto prevoznika Dolinska. Poleg šoferja so se peljali z avtom še trije potniki. Na železniškem prelazu pred mostom, ko je avto baš stal s prednjimi kolesi na tiru, je pa pridrvel potniški vlak, ki je zgrabil avto in ga popolnoma zdrobil. Vsi štirje potniki so bili ranjeni, eden med njimi, neki Topolovec, je moral biti še iste noči prepeljan v bolnico v Slovenj Gradec, ker mu je zlomilo nogo, poleg tega je pa zadobil težke notranje poškodbe.

— Pridelovanje soje v Srbiji. V Srbiji so zasedali letos s sojo okrog 9000 ha, od teh 3000 ha v Banatu. Ker je bilo vreme čez poletje ugodno, kaže letina soje dobro. V bodoče bodo lahko pridelovali v Srbiji še več soje, zlasti v Banatu.

— Gospodarski komisarjat na Hrvatskem. Hrvatski uradni list objavlja zakon o ustanovitvi državnega gospodarskega komisarjata, ki bo njegova naloga pregledati prenose hrvaških podjetij in posestev na inozemce glede na gospodarske in vojaške interese hrvaške države. Vsi prenos, izvršeni po 10. aprilu 1941, morajo biti naknadno odobreni po gospodarskem komisarjatu. Prav tako so tudi vse bodoče kupitve te vrste vezane na posebno dovoljenje. Pri tem je brez pomena, da-li biva inozemski kupec na Hrvatskem ali ne.

— Podružnica budimpeštanske Komercijalne banke v Novem Sadu. V Novem Sadu je zopet pričela posloovati podružnica madžarske Komercijalne banke, ki ima svojo centralo v Budimpešti.

— Fašistična mladina pri poglavlku. Poglavlju dr. Pavelič je sprejel v ponedeljek v svoji novi pisarni na Tuškancu odposlanstvo fašistične mladine pod vodstvom dr. Orliana. Odposlanstvo je izročilo hrvaškemu državnemu poglavlju več častnih daril. Popoldne se je zglasilo pri prosvetnem ministru dr. Mile Budaku. Potem se je pa poklonilo spominu »očeta domovine« dr. Starčevića in ustanovitelja hrvaške kmečke stranke Stjepana Radića na njihovih grobovih.

— Izvoz kač iz Bosne in Hercegovine. Iz Bosne in Hercegovine bodo letos izvažali v Nemčijo žive kače. Nemčija rabi strupene kače za pridobivanje kačjega seruma.

— Policijska ura v Zagrebu. Zagrebško policijsko ravnanstvo objavlja, da je zopet dovoljen promet po mestu in javnih lokalih do 23. Tudi tramvaj vozi do policijske ure.

— Poziv srbskim gospodarstvenikom. V nedeljo so dobili vsi ravnatelji, predstavniki in predstojniki gospodarskih podjetij in organizacij v Srbiji poziv, naj se zbere v posvetovalnici beograjskega magistrata. Gre za poziv beograjskega župana in komisarjev, naj tudi gospodarstveniki sodelujejo pri zatiranju komunističnega rovanja in sicer vsak na svojem mestu.

— Beograjska pošta sprejema samo pisma za Nemčijo. Beograjska pošta uprava dobiva zadnje čase vedno več nedovoljenih poštinih pošilk. Zato ponovno opozarja občinstvo, da olprijema v mednarodnem prometu samo v Nemčijo namenjena pisma.

— Z naše univerze. Rektorat univerze v Ljubljani razpisuje mesto izrednega profesorja za finančno vedo na juridični fakulteti, mesto uradnika pripravnika VIII. skupine pri Zavodu za mineralogijo, petrografijo, geologijo in nauk o slojstih, mesto tajnika na tehniški fakulteti, mesto docenta za stolico, teoretična elektrotehnika in električna merjenja in sicer za predmet električna merjenja, mesto izrednega profesorja za stolico kemijska in mehanska tehnologija in sicer za predmeta mehanska tehnologija in tehnologija papirja ter mesto asistenta pripravnika pri Zavodu za strojništvo.

— Komasaacija občin na Hrvatskem. Na Hrvatskem se pripravljajo komasaacija občin. V ta namen je bila on dan imenovana posebna komisija. Na Hrvatskem je še mnogo majhnih občin, ki se bodo združile v večje. Ne glede na to se bo pa komasaacija občin nadaljevala.

— Sarajevski nebotičnik bo kmalu dograjen. V Sarajevu grade nebotičnik, ki bo kmalu dograjen. V nebotičniku bo tudi

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAF
Predstave ob 16., 18. in 20. uri

KINO UNION TELEFON 22-21
Najpopularnejši italijanski komik Macario v lavstvi komediji burleske smehe
Morski razbojnik
Slovenski napis po vsej dolžini filma!

KINO MATICA TELEFON 22-41
Drama, ki posega v najskritejše kotičke dveh globokih duš
Skrivnostna žena
vam bo na najsubtilnejši način pokazala trpljenje dveh ljubečih se src.

KINO SLOGA TELEFON 27-30
DANES OTVORITEV!
Ave Marija
Benjamin Gigli

mošje, kar je svojevrsna posebnost. Sarajevski nebotičnik bo v tem pogledu pa edinstven na vsem svetu. Nebotičnik se bo imenoval: »Kemaludinov stolp«. Na kraju, kjer je zgrajen, je namreč stala pred več sto leti Kemaludinova mošja.

— Železniški promet med Italijo in Hrvatsko. Z 2. avgustom je bil vzpostavljen železniški promet med vsemi italijanskimi in hrvaškimi železniškimi postajami in sicer potniški in blagovni.

— Nemške šole na Hrvatskem. Šolsko vodstvo nemške manjšine na Hrvatskem je razposlalo vsem Nemcem na Hrvatsko okrožnico, v kateri jih opozarja, da ustanovljene na Hrvatskem tudi 1. meščanske šole, realne gimnazije in surokovne šole, kar je zajamčeno z zakonom. Te šole so izenačene z drugimi državnimi šolami. Okrožnica poziva Nemce, naj že zdaj prijavijo svoje otroke v te šole pri prosvetnem oddelku državnega vodstva v Osijeku II, Trg Adolfa Hitlerja.

— Srbski delavci in nameščenci, zaposleni v Nemčiji, lahko pošiljajo glasom okrožnice nemškega gospodarskega ministrstva zaslužen denar domov brez vsakega deviznega dovoljenja. Prihranki se lahko pošiljajo do določenih zneskov v zasedene kraje Srbije brez posebnega dovoljenja.

— Izvoz perutnine iz Hrvatske v Nemčijo. V izvozu iz Hrvatske igra važno vlogo perutnina, pa tudi jajca in perje. Za lesom zavzema to blago drugo mesto. Hrvatska izvozi letno za dobro milijardo perutnine, jajc in perja, kar znaša približno eno tretjino vsega hrvaškega izvoza živine in živalskih proizvodov. Hrvatska ima 8-9 milijonov komadov perutnine. Pri tem je pa treba upoštevati, da rabi sama zdaj mnogo več perutnine in jajc, kakor pred vojno, ker ji primanjkuje mesa vseh vrst. Iz Hrvatske izvažajo zlasti purane in sicer povprečno 3000 ton v vrednosti 40 milijard letno.

— Po lepem vremenu zopet dež. Včeraj smo imeli še krasno vreme in sonce je precej močno pripekalo. Noč je bila v začetku jasna, proti jutru se je pa nebo oblajalo in davi se je vreme že tako močno kisalo, da smo kar videli, da brez dežja ne bo. In res je začelo kmalu deževati. Nebo se je pooblačilo tako, da vreme zopet spominja na jesen.

Iz Ljubljane

—lj Delo in Ljubljanci je počivalo skoraj 14 dni. Zaradi deževja in narasle vode je delo za novo zapornico pri cukrarni zelo zastalo. Šele predvčerajšnjim so se delavci zopet vrnili na delo v strugo, a morali so najprej črpati vodo iz izoliranega dela, s stavbišča. Zdal je vprašanje, kako dolgo bodo zopet lahko delali neovirano, kar kaže, da bo močnejše deževje morda že danes. Včeraj je vreme pokvaril močen jug in ponovi se je pooblačilo. Dopoldne je že začelo rostiti. Nekoliko manj ovira vreme regulacijska dela pri Malem grabnu v Mestnem logu, kjer je zaposlenih 70 delavcev. Tam delo počiva samo med dežjem, visoka voda jih pa ne ovira pri kopanju nove struge.

—lj Na trgu z jajci je opaziti zadnje dni, da je na razpolago vedno manjša količina jajc. Ker smo navezani predvsem na domačo »produkcijo«, je to delno tudi posledica, da kokoši že popuščajo v nesnosti. Bilja se namreč že doba golitve, ko prenehajo popolnoma. Na drugi strani pa je treba upoštevati tudi, da je bil že marsikateri rejec perutnine, ki sam ne prideluje žita in nima primernih njiv in pašnikov, kjer bi se kokoši mogle pasti, prišiljen, da je število kokoši skrčilo na najnujnejše, ker ne more nakupiti primerne žitne krme. Seveda so ponekod, zlasti na deželi, jajca še na razpolago, toda kupci naj bodo previdni zlasti pri večjih količinah, da ne bodo kupovali starih in pokvarjenih jajc.

—lj Dr. Robert Neubauer je začel s privatno prakso kot specialist za pljučne bolezni ter ordinira na Tyrševi cesti 6 (bivša dr. Hausova ordinacija) ob delavnikih od 10. do 12. ter od 15. do 17. ure. 350 n

—lj Na Ljubljanskem polju so kmetje posejali izredno velike površine zemlje za ajdo. Rastline so sedaj že za ped visoke, močne in lepo razvite. Vse drugo žito, razen prosa in koruze, ki je v smeri proti Jezici, Klečam in St. Vidu sploh ni opaziti, je že posravljen. Mnogo pšenice in ponekod tudi nekaj rži je spravljene v kolicah, da se dobobra osuši, ko jo bodo omatili. Zlaturno klaste je zelo polno in debelozrnat. Sploh je letos sprehod med polji, ko kaže skoro povsod letina najboljše, pravo veselje za kmeta in tiste, ki ji ljubi naravo.

—lj Iška nudi v avgustu obilo užitka, lepi so izprehodi ob šumeči Iški, številni so izleti od zavišča SPD. Slovensko planinsko društvo bo skrbelo tudi na praznik dne 15. t. m. za avtobusno zvezo ob 8. uri jutraj iz Ljubljane za one, ki se bodo prijavili v društveni pisarni SPD najkasneje do četrta popoldne. Tudi v nedeljo dne 17. t. m. bo vozil avtobus ob 8. uri v Iško ter se je treba prijaviti za ta avtobus najkasneje do sobote popoldne. Izrabi se sedanje lepo vreme in hitite v svojem prostem času v Iško, ki vas prijazno sprejme.

—lj Izlet S. P. D.: V nedeljo 17. t. m. z vlakom ob 6.20 se odpelje skupina planincev do Rakeke, od koder pojdejo čez Mečeno in v vas Bežuljak na Kožljek. Prijazen kraj v višini 795 m. Razgled s te točke je edinstven: Snežnik, Javornik, Nanos, Planinska Grmada, spodaj v daljavi Cerknica

in drugi prijazni kraji v tej pokrajini. S Kožljeka krenejo na Vinji vrh 904 m, od koder je prostran razgled na naše planine od Triglava do Ojstrice in na Ljubljansko kotlino. Pod Vinjim vrhom vodi pot dalje do zavišča SPD na Padežu, kjer si bo družba privoščila prijeten počitek. Z večernim vlakom ob 20.00 se vrne skupina iz Borovnice proti Ljubljani. Prijave sprejema društvena pisarna SPD. Ker je treba že v soboto jutraj javiti število izletnikov radi oskrbe hrane na Kožljeku in Padežu, naj se čimprej prijavijo oni, ki so namenjeni na Padež.

Izpremembe v trgovinskem registru

Vpisana je bila javna trgovska družba Brata Javornik, industrija in trgovina z lesom, Družbenika Josip Javornik, posestnik Zalna št. 6, in Staš Javornik, posestnik, Ljubljana, Beethovnova ulica 6. Izbrisana je bila Smrkolj, trgovska družba za nakup in prodajo deželnih pridelkov in mleviskih proizvodov z o. z. v Ljubljani zaradi končne likvidacije. Izbrisana je bila dalje »Metla«, trgovska industrijska družba z o. z. v Novem mestu zaradi opusta obrata in tihe likvidacije.

zadružnem registru

Gospodarska zveza v Ljubljani, združba z omejenim jamstvom, Izbrisajo se člani upravnega odbora Jan Jakob Novak, Lovro, Brvar Augusta, Kerec Franc, Snof Franc, Pratekar Maks, Spindler Jože in Munda Martin. Vpišejo pa se člani upravnega odbora: Petrič Franc, posestnik, Trnovce, pošta Metlika, Peterlin Anton, posestnik Zagrac, pošta St. Rupert na Dolenjskem, Strojlin Ivan, posestnik Dolenje Sušice, pošta Toplice, Jeršnovič Anton, posestnik Vrhnika, ing. Muri Lambert, šef kmetijskega oddelka Visokega Komisarjata. I. Delavsko konzumno društvo v Ljubljani, združba z omejenim jamstvom, Izbriseta se člana upravnega odbora Kralj Anton in Kosec Ivanka, vpišejo se pa člani upravnega odbora dr. Čerfner Emil, tajnik Zadrzne zveze v Ljubljani, Pavlin Ivan, dežnikar v Ljubljani in Fras Ivan, upokojeni sluga v Ljubljani, Stavnica za druga dom služkinj v Ljubljani, združba z omejenim jamstvom, Izbrisajo se člana upravnega odbora Lekše Alojzija, vpiše pa se članica upravnega odbora Zajdelja Marija, snažilka v Ljubljani. — Kmetoski gospodarski društvo v Logatcu, združba z omejenim jamstvom, Izbrisajo se član upravnega odbora Cunta Jernej, vpiše pa se član upravnega odbora Trpin Ivan, posestnik v Hotederski. — Prva dolenska posojilnica, združba z omejenim jamstvom v Metliki, Izbrisala sta se dosedanja člana upravnega odbora Golia Ivan in Weiss Franc, vpisala pa sta se novoizvoljena člana upravnega odbora Fuks Ludvik, živnozdravnik in Grabljan Ivan, posestnik, oba v Metliki. Ljudska posojilnica z omejenim jamstvom v Novem mestu, Izbrisajo se dosedanja član upravnega odbora Gajeta Josip, vpiše pa novoizvoljeni član upravnega odbora Sonc Viktor, akvizitor Vzemne zavarovalnice v Ljubljani, podružnica Novo mesto. Nabavna in prodajna združba za Ribnico in okolico, z o. z. v Ribnici, Izbrisala sta se dosedanja člana upravnega odbora Petelin Ivan in Ilc Alojzij ter vpisala novoizvoljena člana upravnega odbora Ilc Janez, posestnik v Dol. Lazih in Gorše Adolf, posestnik v Ribnici.

Determinazione dei limiti di oscuramento

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana, viste le proprie ordinanze 6 giugno 1941-XIX, n. 42 e 23 luglio 1941-XIX, n. 72, ordina:

Art. 1. Fino a nuove disposizioni le norme sull'oscuramento devono essere osservate dalle ore 21.30 alle ore 5.30.
Art. 2. Rimangono invariate le altre disposizioni contenute nell'ordinanza 6 giugno 1941-XIX, n. 42.
Art. 3. La presente ordinanza entra in vigore in giorno seguente a quello della sua pubblicazione nel Bollettino Ufficiale per la provincia di Lubiana.

Lubiana, 7 agosto 1941-XIX.

L'Alto Commissario Emilio Graziosi

Določitev časa za zatemanje

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na naredbi z dne 6. junija 1941-XIX, št. 42 in z dne 23. julija 1941-XIX, št. 72, odreja:

Čl. 1. Do nove odredbe se morajo upoštevati predpisi o zatemanju v času od 21.30 do 5.30 ure.

Čl. 2. Drugi predpisi, ki jih obsega naredba z dne 6. junija 1941-XIX, št. 42, ostanejo nespremenjeni.

Čl. 3. Ta naredba stopi v veljavo z dnem, ki sledi dnevu objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Visoki komisar Emilio Graziosi

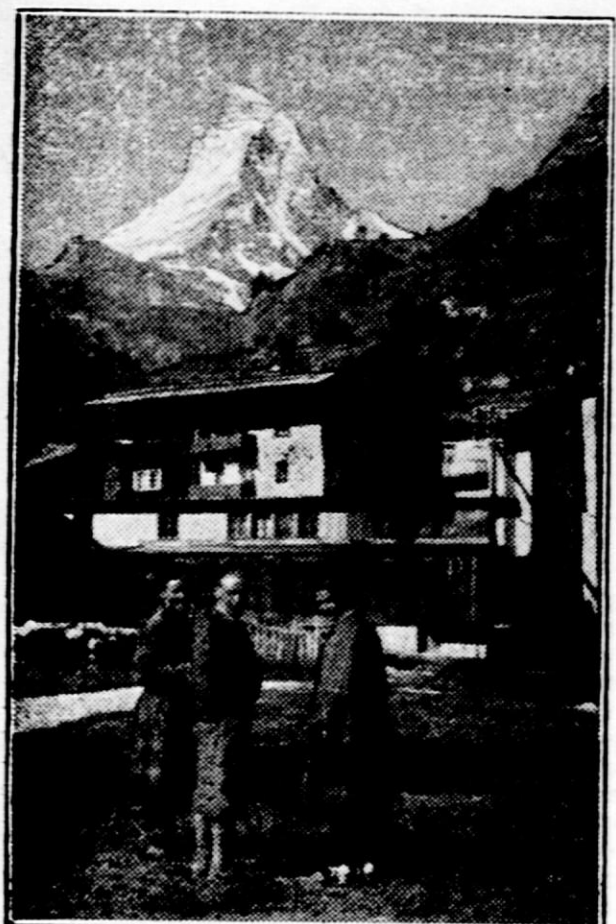
Radijski spored

Sobota, 16. avgusta 1941-XIX.
7.30: poročila v slovenščini. 7.45: pesmi in melodije, v odmoru napoved časa. 8.15: poročila v italijanski. 12.30: poročila v slovenščini. 12.45: simfonična glasba. 13: napoved časa — poročila v italijanski. 13.15: komunikne Glasbene stana Oboroženih Sil v slovenščini. 13.17: radijski orkester in komorni zbor pod vodstvom Draga Marija Sijanica: slovenska glasba. 14: poročila v italijanski. 14.15:

Tragična borba za vrh Matterhorna

Nemški pisatelj Carl Haensel je opisal v obliki romana tragedijo na Matterhornu iz leta 1865

Prozaično delo nemškega pisatelja Carla Haensela »Boj za Matterhorn«, ki ga je avtor sam označil kot roman-resničnost in ki je izšel te dni tudi v češkem prevodu, izvira večinoma iz avtentičnih zapisnikov svojega glavnega junaka angleškega plezalca Eduarda Whympera. On je

Matterhorn: Le prime due slovene Mara e Franca Mohorčič ali pidi deli delo alpino. — Matterhorn: prvi dve slovenski Mara in Franca Mohorčič pod Matterhornom.

prvi premagal Matterhorn in sicer v 70. letih preteklega stoletja na čelu sedmih mož. S tem je posredno priboril slavo Zermattu, od koder je krenil na izredno naporno in nevarno turo.

Whymper, resnični junak resničnega doživljanja, ki ga je Haensel povzdignil na najvišjo stopnjo junaške pesmi o boju človeka proti gmoti, je spadal med plezalce, ki ne smatrajo plezanja po strmih visokih stenah za sport, poln romantike in razburljivih trenutkov. Do malone nadčloveškega napa ga je privedlo plemenito neizsčevstvo, ki je nahajalo v tem potiskanju meja človeških možnosti do večjorskih višin triumf človeškega duha, upor proti gmoti in bogu, pravo poslanstvo moža in višek smisla življenja na zemlji. Po petletni pripravi, ovirani z mnogimi neuspehi, toda napolnjeni s temeljitim proučevanjem gora, se je Whymper v juniju 1865 lotil svojega načrta.

Tik pred nastopom ture ga je pa zadržala verolomnost njegovih valturnančskih vodnikov, ki so se skrivaj pridružili njegovemu nasprotniku Giordanu. Ves obupan zaradi tega neuspeha je odšel Whymper v Zermatt, kjer je bila Giordanova ekspedicija že visoko v planinah in morda že tik pred ciljem. Tu je zbral okrog sebe novo skupino plezalcev. Poleg dveh domačih vodnikov očeta in sina Taugwalderjev ter chamonixskega plezalca Michaela Croza je bil v nji sloveči alpinist duhovnik Charles Hudson in dva mlada plemiča, srednje izkušeni Douglas in popolni novinec Hadow, Hudsonov varovanec. Po dvodnevem dramatičnem plezanju so res dosegli vrh Matterhorna, kjer so izobesili zastavo, na hitro roko narejeno iz modre Crozove srajce. Konkurenčna Giordanova ekspedicija, ki jo je vodil Carell, je bila ta čas 150 m pod njimi, toda Whymperova zmaga jo je tako potrla, da se je nemudoma vrnila v Wäldtornache. Toda Whymperova zmaga je bila na povratku plačana s tragedijo, ki jo je zakrivil neizkušeni Hadow. Pri prehodu čez nevarno pečino so mu odpovedali živci, strmoglavil je ter potegnil za seboj Croza, Hudsona in lorda Douglasa. Vrv, s katero so bili ti štirje plezalci privezani k Whymperu ter obema Petroma Taugwalderjema, se je med Douglasom in starim Taugwalderjem pretrgala. Po Taugwalderjevem mnenju bi bili sicer vsi strmoglavili v prepad.

Whymper se je vrnil z Matterhorna ves skrušen zaradi tragične smrti svojih tovarišev, posebno Douglasa, s katerim je bil sklenil med plezanjem tesno duhovno prijateljstvo. Takoj drugo jutro je organiziral rešilno ekspedicijo. Zermattski katoliški župnik je svojim vernikom prepovedal udeležiti se je, ker je videl v tragediji kazni božje za luterane. Toda Whymper je navzlic temu zbral ljudi in z njihovo pomočjo je odkril na ledeniku pod prepado tri mrtve tovariše. Cetrti Douglas, je bil brez sledu izginil. Whymper je sam zahteval, naj se uvede kazensko postopanje proti njemu in Taugwalderju, ki je bil lahkomišelnost uporabil staro vrv, čeprav je bila pri rokah nova. V Taugwalderju je videl Whymper pravega krivca katastrofe. Švicarski sodnik je pa proglasil katastrofo za nesrečno naključje in ustavil vsak progon. Evropski listi so obrnili ost napada proti Whymperu in ga obdolžili, da je Taugwalderjema nalašč prerezal vrv, da bi si rešil življenje.

Z matterhornsko tragedijo je bilo Whymperovo življenje zaznamovano do konca. Moral se je dolgo braniti proti napadom, preden se je v očeh sveta opravičil. Notranja rana, ki mu je bila zadana s tragično Douglasovo smrtjo, se pa ni nikoli zacelila. Do konca življenja je prebival Whymper v bližini Matterhorna in ne prenehal se je vračati tja, kjer so najbrže ležali Douglasovi zemski ostanke. Potreba pojasniti tragedijo in neobhodnost pismene ohrambe sta napravili iz Whympera opisovalca plezalskih doživljanj in do brega alpinističnega raziskovalca. Njegova zadnja želja, da bi bil pokopan v Zermattu, kraj Douglasa, se ni izpolnila. Kajti Douglasovega trupla sploh niso našli.

Carl Haensel, ki je našel trden temelj svoemu romanu v Whymperovih zapisnikih, je znal ustvariti iz njih naravnost baladično zanimivo povest o žilavem boju, prijateljstvu in bridkosti. Nad enostavno razvrtčenimi dejstvi je znal raznesti žareči oboj njihove čustvene nemehčnosti in dati pesniku posvetilo človeško priprosti izpovedi svojega junaka, ki je nedvomno postava avtorjevega srca.

Il Comandante Bruno Mussolini di ritorno da un volo di guerra — Komandant Bruno Mussolini po povratku z vojnega poleta

Norme per la circolazione di autoveicoli azionati a metano o a gassogeno

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana, ritenuta la necessità che l'ammissione in circolazione di autoveicoli azionati a gassogeno o a metano venga effettuata con le necessarie garanzie per la sicurezza e l'incolumità del pubblico e delle persone trasportate, ordina:

Art. 1. Tutti gli autoveicoli (autovetture, autocarri, autocorriere) trasformati per il funzionamento a gassogeno o a metano, per essere ammessi alla circolazione devono essere preventivamente sottoposti a visita e prova da parte di una Commissione costituita da un ingegnere dell'Alto Commissariato — Ufficio motorizzazione civile e da un ingegnere della Divisione Tecnica (V.a) con le modalità e tasse vigenti per il collaudo degli autoveicoli.

In seguito all'esito favorevole di detta visita e prova, sul documento di circolazione verrà trascritta, a cura della Commissione stessa, una speciale annotazione che autorizza l'autoveicolo alla circolazione.

Art. 2. Alle vetture azionate a carburante autarchico (gassogeno, metano) che si trovano nella materiale impossibilità di far uso di carburante liquido neppure per l'avviamento, non si applicano le limitazioni di circolazione stabilite nell'ordinanza dell'Alto Commissario N.º 65 del 12 luglio

1941-XIX, per quanto riguarda la circolazione nei giorni di domenica e festivi ed il trasporto di donne e bambini.

E' mantenuto per detti autoveicoli il divieto di circolare nelle ore notturne e di uscire fuori della provincia di Lubiana senza la speciale autorizzazione di cui all'articolo 6 dell'ordinanza sopracitata.

Art. 3. Alle autovetture di cui all'articolo 2 è rilasciata dall'Alto Commissariato — Ufficio motorizzazione civile una tessera che le autorizza alla circolazione nonchè uno speciale disco-contrassegno di colore azzurro che dovrà essere applicato all'autoveicolo in modo visibile.

Art. 4. I possessori di autoveicoli di cui all'articolo 1 devono provvedere, entro giorni 5 dall'entrata in vigore della presente ordinanza, a sottoporre gli stessi alla visita e prova di cui all'articolo 1 e a munirsi di contrassegni e tessera di cui all'articolo 3.

I contravventori sono puniti con l'amenda da L. 100 a L. 500 e col ritiro della licenza di circolazione del veicolo per un periodo da uno a tre mesi.

Art. 5. La presente ordinanza entra in vigore con la pubblicazione nel Bollettino Ufficiale per la provincia di Lubiana.

Lubiana, 8 agosto 1941-XIX.

L'Alto Commissario Emilio Grazioli

Predpisi za promet z motornimi vozili na metan ali plinsko oglje

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino, smatrajoč za potrebno, da se dovolji promet z motornimi vozili na plinsko oglje in na metan ob potrebnem jamstvu za varnost in zaščito občinstva in potnikov, odreja:

Art. 1. Vsa motorna vozila (avtomobili, tovorni avtomobili, avtobusi), preurejena za pogon na plinsko oglje ali na metan, se morajo radi dopustitve za promet dati prej v pregled in preskušnjo pri komisiji, sestavljeni iz enega inženirja Visokega komisarijata — oddelka za civilno motorizacijo in enega inženirja tehničnega (V.) oddelka, ob pogojih in s pristojbinami, ki veljajo za odobravanje motornih vozil.

Po ugodnem izidu tega pregleda in preskušnje pristavi komisija na prometno listino posebno pripombo, ki dovoljuje uporabo tega motornega vozila v prometu.

Art. 2. Za vozila s pogonom na domače gorivo (plinsko oglje, metan), ki tekočega goriva niti za zagon ne morejo uporabljati, ne veljajo prometne omejitve, določene v naredbi Visokega komisarijata št. 65 z dne 12. julija 1941-XIX, kolikor se nanasa na promet ob nedeljah in praznikih dneih in na prevoz žensk in otrok.

Za omenjena motorna vozila ostane še nadalje v veljavi prepoved glede vožnje v nočnih urah in glede odhajanja iz Ljubljanske pokrajine brez posebne dovolitve iz člena 6. zgoraj navedene uredbe.

Art. 3. Za motorna vozila iz člena 2. izda Visoki komisariat, oddelka za civilno motorizacijo, dopustnico, ki dovoljuje njih uporabo v prometu, in posebno oznako — spoznavno ploščico modre barve, ki mora biti vidno pritrjena na motornem vozilu.

Art. 4. Lastniki motornih vozil iz člena 1. morajo v 5 dneh, ko stopi ta naredba v veljavo, dati vozila v pregled in preskušnjo po členu 1. in si oskrbeti spoznavno ploščico in dopustnico iz člena 3.

Kršitelji se kaznujejo v denarju od L. 100 do L. 500 in z odvzemanjem prometnega dovolila za vozilo za dobo od enega do treh mesecev.

Člen 5. Ta naredba stopi v veljavo z razglasitvijo v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Visoki komisar Emilio Grazioli

Bronasti orel Jeroma

Napoleona najden

Med boji ob reki Berezini je našel nemški vojak Albert Bötcher v močvirju bronastega orla, ki je služil nekoč za okrasek na municijski torbi in ki ima na prsih monogram J. N. — Jerome Napoleon. To je bil najmlajši brat Napoleona I., ki mu je slavni brat podelil naslov westfalskega kralja. Jerome Napoleon se je udeležil Napoleonovega pohoda v Rusijo s 25.000 vojak. Na povratku je eden izmed njegovih vojakov izgubil ali pa vrget proč torbo z naboji in zdaj je bil najden bronasti orel s te torbe, ki je zelo redek spomin. Bronasti znak je razstavljen z raznimi drugimi predmeti z vzhodnega bojišča v berlinskem vojnem muzeju Zeughaus.

Inseriraj v „Slov. Narodu“

Kako je bilo pred 25 leti

„Slovenski Narod“ avgusta leta 1916

V poplavi dogodkov sedanosti smo pozabili že na mnoge značilnosti prve svetovne vojne. Marsikomu pa, ki je ni doživel, se zdi vse, kar nam prinaša sedanja vojna, novo. Toda ni nič novega pod soncem — pravi stari rek. Če malo polistamo po starih letnikih našega lista, se o tem kmalu prepričamo. Seveda se je pa tedanja vojna tudi v marsičem razlikovala od sedanje. Vesti z bojišč se niso mnogo razlikovale od sedanjih. Podobne novice so se zbirale v listih tudi iz zaledja.

2. avgusta 1916

Je objavil naš list vest, da pridejo v promet dvajsetvinski železni kovanci in da jih je nakovanih že nad 40 milijonov. Hkrati je bilo objavljeno, da bodo izvezti iz prometa 20vinski kovanci iz nikla.

3. avgusta 1916

Je bilo objavljeno avstrijsko vojno poročilo, da so italijanski letalci s 14 velikimi vodnimi letali napadli Reko. Prilieteli so preko Pirana. — Istega dne je bilo objavljeno med domačimi vestmi, da bo deset komisij v Ljubljani delilo skrušne in sladkorne karte za 68. in 69. teden.

4. avgusta 1916

So gospodinjam priporočali, naj si nasuše čim več sočivja in sadja za zimo. — Iz razglašena 7. nemškega armadnega zbora razberemo, da namerava sovražni letalski zbor uničiti nemško žetev; ko bi žito dozorelo, bi metali na polja vžigalne bombe.

11. avgusta 1916

Je bila objavljena zanimiva notica pod naslovom »Znamenje časa«. V ljubljanski okolici je kmetica zadelala na svoji njivi neko žensko, ki je kopala krompir. Ženska se pa ni ustrašila ter je mirno kopala dalje. Ko je napolnila posodo, je dejala, da imajo zdaj dovolj. Po krompir je prišla zato, je odgovorila, ker ga kmetje nečesto prodajati. Zdaj ga pa preštejva, je predlagala, da ga plačam, in ko mi bo pošel,

priidem po drugega, če ga ne boste pripeljali na trg. Vse se je končalo mirno, kupčija je bila sklenjena na njivi. — V isti številki čitamo, da se mnoge poljske tatvine kakor še nikdar. — Vojno ministarstvo je naznanilo, da potrebuje večje količine slasnatih vložnih podplatov za vojaške čevlje. — Z Dunaja so poročali o zanimivem procesu. Pred sodiščem se je zagovarjala neka umetnica, ki je bila obtožena, da je krašla in pobijala pse. Izgovarjala se je, da ji gre zelo slabo ter je bila prisiljena hraniti se s pasjim mesom. Ob istem času je neki list priporočal pasje meso, češ da je zelo okusno in redilno ter da je že božanski Hipokrat učil: Kuhano pasje meso je lažje prebavljivo kakor perutnina in zajčje meso.

12. avgusta 1916

Je bila objavljena notica o izdelovanju masti iz muh. Za tehnične namene manjka masti in zato se nekateri trudijo najti primerno mast, čitamo. Trudijo se tem bolj, ker bi jim to odkritje prineslo masten dobiček. Srečne roke je bil sanitetni svetnik dr. Lugel iz Berlina, ki je dognal, da je mogoče pridobivati zelo dobro mast iz ličink muhe zapljunkarice (Musca vomitoria). Ribiči v Nemčiji že dolgo vedo, kako mastna je ta ličinka, zato se je poslužujejo pri lovu s trniki.

14. avgusta 1916

Je bilo objavljeno med političnimi vestmi, da želi Wilson posredovati za mir. — Istega dne je bilo objavljeno, da je magistrat v Ljubljani določil najvišje cene za krompir. Stot krompirja domačih pridelovalcev je smel veljati 12 kron v nadrobni prodaji.

ZADNJI POSKUS

- Sodnik možu: Torej želite gospod?
- Ločitev od svoje žene.
- In vi milostiva?
- Ločitev od mojega moža.
- Prav kar ste mi zatrjevali, da se ne morete v ničemer sporazumeti. Zdaj ko sta končno ene misli se pa hočeta ločiti.

Kelti v evropski civilizaciji

Kelti niso bili samo dobri vojaki, temveč tudi spretni obrtniki, ki so globoko posegli malone v vse stroke. Njihovo odlikanje bronza se je približalo višku popolnosti. V izdelovanju kovinskih izdelkov so bili Kelti sploh mojstri. Poznali so že prve aplikacije filigrana in granulacije ne samo v dragih kovinah, temveč tudi v bronu in celo v železu. Kelti so bili tudi tisti, ki so prvi v kulturnem razvoju človeštva uvedli v svojih delavnicah poleg zlata splošno prelelavo srebra. Morda so pa tudi poznali že predelavo stekla vsaj v tistih strokah, kjer je bila njihova poraba največja.

Lignitu so odkazali pri izdelovanju nakitov pomembno mesto. In tudi v keramiki so dosegli velike uspehe. Keltstke kovčnice so bile opremljene s vsemi pripomočki in Kelti so znali mojstrsko obdelovati železo pa tudi jeklo. Po njihovi zaslugi se je marsikje začelo sistematično pridobivanje ruda.

Innsbruck zavarovan pred plazovi

Okraj Mühlau v Innsbrucku so že pogosto zasuli snežni plazovi, ki so prihrumeli vedno na isti kraj ter povzročili mnogo škod. Večkrat so pa zahtevali tudi človeške žrtve. Zato je začela mestna občina že pred leti razmišljati kako bi zavarovala ta okraj proti snežnim plazovom. Idelan je bil obširen načrt, ki bi kljub vojni zdaj dovršen. Na gori Arzleralpe so postavili mogočno pregrado, ki raztrga snežni plaz na več delov. Obenem so postavili več velikih ostrog, pod katerimi so skopali globoke jame, kamor zdri na več delov razrezan snežni plaz. Za temi jamami je še 9 m visok zid, tako da je nevarnost snežnih plazov povsem odstranjena. Delo je bilo zelo težavno, kajti ostroge so morali postaviti v višini 1.400 m in na zelo strmih pobočjih.

BOGATA NEVESTA

- Moja nevesta sicer ne dobi dote, kma pa upanje na milijon.
- Aha, bogat stric!
- Ne, pač pa igra v razredni loteriji.

Tito A. Spagnoli:

IZDAJALSKA PUNČKA

Roman

- Zakaj ne greš pit čaja? — je vprašal brat čez nekaj časa.
- Ne diši mi. Koliko je ura, doktore?
- Kmalu bo sedem.
- Upajmo...
- Kaj?
- Upajmo, pravim. Upajmo, da se bo kaj našlo...
- Luigi, daj mi še eno cigareto.
- Pri praznem želodcu ti to ne bo storilo dobro.
- Oh, pusti to.
- Zakaj ne greš raje v hišo. Hladno postaja.
- Ah, pusti me no, je ponovila Isabella nerazumno.

Nervozni smo bili vsi trije. Nestrpnost je nas razjedala. Vstal sem in napravil nekaj korakov po stezici. Mračne sence so ležale pod drevjem.

— Katera zvezda je to? — je vprašala Isabella in pokazala s prstom na jasno nebo. — Venera ali Mars?

— Evo jih! — sem vzkliknil naenkrat. Slišali so se samo glasovi. Potem je bilo nekaj časa vse tiho. Kar smo zaslišali korake. Tedaj je nekdo prišel. Bil je poročnik. Sam. Opazil je nas in nam pomahal v pozdrav, spregovoril je pa šele, ko je bil že čisto blizu nas.

— Vse je v redu — je dejal in oči so se mu zaiskrile. — Zdaj ga odvedo. On je zločinec.

— Ali je priznal?

— Še več. Našli smo vrednostna papirja. Saj sem dejal, da si ni upal, odnesti ju od tod. Skril ju je in v povrhu še dobro. Našli smo ju za neko sliko.

Isabella je zahtevala. Nekaj korakov smo jo morali podpirati, potlej je pa prišla k sebi.

— In vprico tega dokaza?

— Je seveda tajil? On se ne uda taho hitro. Trdi namreč, da sta vrednostna papirja njegova. To naj bi bili njegovi prihranki. Deset tisoč funtov šterlingov — čeden znesek, kaj ne?

— Deset tisoč funtov.

— Da, dve triodstotni Angleški renti po pet tisoč funtov.

Prišli smo bili do vrat vile.

— Pozno je že in v Vittorio moram še nočoj — je dejal poročnik. Potlej se je pa obrnil na Luigia: Ali bi bili tako dobri, da bi sporočili to grofu Pieru? Hvala lepa. In če se hočete peljati z menoj, doktore, obvestim spotoma Don Poldo. Važnost polagam na to, da mu sporočim to osebo.

Ko smo šli po stopnicah doli, je bil avto z maršcialom in aretirancem baš izginil na koncu poti. Čez pet minut sva stopila s poročnikom v stricev kabinet. Obema so žarele oči. Stric je sedel pri svoji mizi. Presenečeno je naju pogledal in vstal.

— Tu sta oba vrednostna papirja, monsignore, — je dejal poročnik Marsico. Odprl je aktovko, ki jo

je imel pri sebi in položil oba debela zložena papirja na mizo. — Bilo je lažje kakor smo domnevali.

— Oh, — je vzkliknil stric in iztegnil nežne prozorne prste po papirjih. Takoj jih je pa umaknil, ne da bi se dotaknil corpusa delicti, in zopet se je zleknil v naslanjač.

— Dobro ju je bil skril, toda ne dovolj dobro — je pripomnil poročnik.

Neizrečena bolest se je pojavila na stricovem obrazu. Iztegnil je roko, potlej se je pa prijel za glavo.

— Vsa zasluga gre vam, monsignore, in sam ne vem, kako bi se vam zahvalil za pomoč, ki ste jo izkazali justici.

Utrujen in skrušen mu je posegel stric v besedo: — Pustite to, poročnik. Nikar tega ne omenjajte. Bi! bi vam zares hvaležen, če bi pozabili na vse, kar sem govoril z vami... Upam, da mojih izpovedi ne bodo uporabili proti temu človeku.

Poročnik je bil nekoliko začuden, ko je slišal te besede mojega strica. Ni namreč razumel skrb starega moža. Ni mu pa ugovarjal in nadaljnje poklone je opustil. Zavladala je mučna tišina.

— Upamo, da mi boste vsaj dovolili zahvaliti se vam osebno — je dejal poročnik končno nekoliko v zadregi. Stric je vzdihnil in zamrmral nekaj nerazločnih besed.

Poročnik je pogledal na uro in dejal: Ze pol osmih! Mudi se mi! Ali pa morate takoj večerjati?

Ali bi ne mogli preložiti večerje za eno uro, Don Poldo? Če me hočete spremljati, lahko večerjate potem v troje.

— V troje? Kako to? Oh, gospodična Ida! Še danes?

— Bolje prej kakor pozneje. Mislite? Na pot torej, doktore!

— — — — —

Namesto teh črtic sem bil napisal konec zgodbe. Ko je pa moja žena letos spomladi ponovno prečitala rokopis, me je opozorila na to, da sem v prejšnjih poglavjih povedal že vse, kar utegne zanimati čitatelja.

— Vse drugo je odveč, dragi moj. Kaj briga čitatelja, da je prišel morilec v ječo in da si se ti oženil.

— Kaj se ti to ne zdi važno?

— Gotovo, dragi moj, toda za čitatelje to ni važno. Misli si samo, da so...

— Dobro, daj mi pero in povej mi, od kod naj rokopis črtam.

Ženi je treba pač zaupati in tako sem prečrtal rokopis od vrstice, na katero je Ida položila prst. In to je bila baš vrstica, ko sem jel pripovedovati, kaj se je zgodilo tistega večera, ko sem se z bivšo družabnico grofico Da Camino odpeljal v najetem avtu iz Vittoria nazaj k stricu Poldu.

— K o n e c —